

Prevenirea și eliminarea celor mai grave forme de muncă a copilului

Ghid pentru implementarea Convenției OIM Nr. 182

17/07

CUPRINS ¹

ÎNTREBAREA 1:	...4
Ce înseamnă munca copiilor și cele mai grave forme a muncii copiilor?	
ÎNTREBAREA 2:	...7
Care sunt cauzele muncii copiilor?	
ÎNTREBAREA 3:	...10
De ce este urgentă și importantă lupta împotriva celor mai grave forme de muncă a copilului?	
ÎNTREBAREA 4:	...13
Cum contribuie normele internaționale ale muncii și alte instrumente internaționale la lupta împotriva celor mai grave forme de muncă a copilului?	
ÎNTREBAREA 5:	...17
Ce tipuri de programe trebuie aplicate pentru a elimina cele mai grave forme de muncă a copiilor?	
ÎNTREBAREA 6:	...21
Cine poate acționa într-o țară și la nivel internațional?	
ÎNTREBAREA 7:	...27
Care este rolul parlamentarilor?	
Ei pun bazele dezvoltării viitoare pentru copiii de astăzi care vor deveni adulți.	
 MĂSURA 1:	 ...30
Ratificarea convențiilor 138 și 182 ale OIM.	
MĂSURA 2:	...33
Adoptarea și aplicarea legii vizând cele mai grave forme de muncă ale copilului.	
MĂSURA 3:	...38
Elaborarea de programe în vederea eradicării celor mai grave forme de muncă ale copilului.	
MĂSURA 4:	...43
Controlul și evaluarea progreselor realizate în domeniul eliminării celor mai grave forme de muncă ale copilului.	
MĂSURA 5:	...47
Furnizarea resurselor umane și financiare indispensabile eliminării celor mai grave forme de muncă ale copiilor.	
MĂSURA 6:	...50
Mobilizarea opiniei publice și crearea de alianțe în vederea eradicării celor mai grave forme de muncă ale copiilor.	

¹Acest material reprezintă traducerea unei selecții din lucrarea BIM și Uniunii Parlamentare "Ghid practic pentru parlamentari Nr 3-2002.

REZUMAT

Numeroase țări au adoptat o legislație în vederea interzicerii sau limitării muncii copiilor, ghidate și încurajate de OIM. În ciuda acestor eforturi munca copiilor și mai ales cele mai grave forme este larg răspândită, mai ales în țările în curs de dezvoltare. Lentoarea sau inexistența aparentă de progrese ține de complexitatea problemei și nu poate fi rezolvată cu rapiditate pentru că este legată inextricabil de sărăcie.

Adesea copiii ajung pe piața muncii pentru a-și asigura supraviețuirea lor și a familiei lor; câteodată sunt victime inocente ale exploatării adulților fără scrupule; alteori participarea lor la activități economice ține de penuria și inadaptarea sistemelor educative. Munca copiilor este legată de atitudini și tradiții culturale și sociale.

Din aceste cauze, chiar dacă a fost declarată în afara legii, munca copiilor continuă să fie tolerată și acceptată ca o fatalitate, practică adesea la adăpostul privirilor și protejată de indiferență și apatie.

Zidul tăcerii începe să se fisureze. Mondializarea, dezvoltarea sistemelor de comunicare au permis trecerea muncii copiilor într-o poziție privilegiată pe agenda comunității internaționale. Desigur, este larg acceptat faptul că eliminarea muncii copiilor este un obiectiv pe termen foarte lung pentru majoritatea țărilor în dezvoltare, dar consensul internațional recunoaște că anumite forme de muncă a copilului sunt atât de intolerabile și aduc prejudicii bunăstării copiilor, încât nu mai pot fi acceptate.

Acest ghid încearcă să arate felul în care o acțiune concertată și hotărâtă, reunind guverne și reprezentanți ai societății civile, printre care parlamentarii au un rol foarte important, poate favoriza eliminarea celor mai grave forme ale muncii copiilor într-o perioadă relativ scurtă. Această acțiune trebuie să se sprijine pe o legislație care are ca obiectiv eradicarea totală a muncii copiilor, dar care fixează ca obiectiv prioritar, explicit identificarea și proscrierea celor mai grave forme de muncă a copiilor. Legislația trebuie să prevadă sancțiuni adecvate împotriva autorilor acestor infracțiuni și o compensare adecvată pentru victime; aplicarea trebuie să fie riguroasă și imparțială.

Legislația este crucială, dar impactul ei va fi limitat dacă nu este însoțită de măsuri pentru:

- sensibilizarea și mobilizarea opiniei publice;
- împiedicarea copiilor de a fi antrenați prin promisiuni înșelătoare în cele mai grave forme de exploatare a muncii;
- scoaterea copiilor antrenați în aceste forme de muncă;
- readaptarea și reintegrarea copiilor în sistemul școlar;
- ameliorarea sistemului școlar și adaptarea numărului de școli și educatori la cerințele locale;
- furnizarea de subvenții și venituri copiilor afectați și familiilor lor.

Pentru a răspunde acestor exigențe trebuie elaborate programe multidimensionale, cu termene clare, care să beneficieze de o susținere financiară eficientă și o supraveghere riguroasă. Problema fiind mondială, eforturile naționale trebuie sprijinite de o importantă colaborare internațională.

"Afirmăm și respectăm demnitatea umană a fiecărui copil"

Seminarul interparlamentar asupra copilului, februarie 1997

Ce înseamnă munca copiilor și cele mai grave forme ale muncii copiilor?

Ce se înțelege prin munca copiilor?

Cum să decidem ce este acceptabil și inacceptabil?

Într-un prim moment, vom defini formele de muncă care nu intră în categoria de muncă a copiilor. Formele de participare a copiilor și a adolescenților la munci care nu sunt nocive sănătății și dezvoltării lor fizice și care nu influențează negativ școlaritatea, sunt considerate în general ca o experiență pozitivă. Aici sunt incluse activitățile menajere sau familiale din cadrul întreprinderilor de familie sau activități în afara orelor de școală și/sau în timpul vacanțelor pentru a câștiga bani de buzunar. Acest tip de muncă contribuie la dezvoltarea copiilor și la confortul familiei și permite însușirea de competențe, aptitudini și experiență care le vor întări rentabilitatea și productivitatea la vârsta adultă. Aceste tipuri de activități nu pot fi în nici un caz asimilate cu munca copiilor în sensul acestui ghid.

Munca copiilor se referă la activitățile care:

- sunt nocive pentru sănătatea și dezvoltarea fizică, mentală, morală sau socială a copiilor;
- pot compromite educația:
 - să priveze în întregime de școlarizare;
 - să constrângă să abandoneze prematur școala; sau
 - să-i obige să cumuleze activități școlare și profesionale, acestea din urmă fiind prea lungi sau prea grele pentru ei.

Cele mai grave forme ale muncii copiilor se referă la copiii în situație de sclavie, separați de familii, expuși la riscuri de boli grave și/sau părăsiți pe străzile marilor orașe de la vârste fragede.

"Copilul trebuie respectat ca subiect de drept și ființă umană având dreptul la serviciile și asistența statului și a societății."

Seminarul interparlamentar asupra copilului, februarie 1997.

Munca copiilor grupează activitățile care îi privează pe copii de copilărie, de potențialul și demnitatea lor și care sunt nocive pentru dezvoltarea lor psihică și fizică.

Este foarte dificil de dat o definiție clară precisă și universală a "muncii copiilor". Cum trebuie făcută diferența între sarcinile "acceptabile" și munca depusă de copii? Clasificarea trebuie să se bazeze pe criterii fondate pe vârsta copilului, natura lucrărilor executate, condițiile în care sunt executate și obiectivele urmărite în fiecare țară. Răspunsul variază de la o țară la alta și, pentru aceeași țară, de la un sector economic la altul.

Organizația Internațională a Muncii (OIM) a adoptat o abordare fondată pe fixarea unei vârste minime acceptabile pentru munca salariată.

De la înființarea sa, OIM și-a axat acțiunea pe fixarea unei vârste minime pentru munca salariată, care servește drept criteriu pentru definirea problemei de muncă a copiilor și pentru definirea combaterii acesteia. De la prima sesiune a Conferinței Internaționale a Muncii, în 1919, O.I.M. a adoptat primul instrument internațional cu privire la munca copiilor (convenția numărul 5) asupra vârstei minime pentru munca în industrie, interzicând lucrul sub vârsta de 14 ani. În cursul următorilor 50 de ani,

nouă alte convenții au fost adoptate; ele fixează normele relative la vârsta minimă pentru munca salariată în diferite ramuri de activitate, respectiv industrie, agricultură, marinărie, activități neindustriale, pescuit și lucrări subterane. Adoptarea acestor norme evidențiază angajamentul comunității internaționale pentru eradicarea muncii copiilor și stabilirea unei distincții între munca copiilor propriu-zisă și activitățile considerate acceptabile.

În anul 1973 a fost adoptat un instrument mai complet **Convenția nr. 138 asupra vârstei minime**. Această convenție marchează o cotitură, ea se aplică tuturor sectoarelor de activitate economică și protejează toți copiii activi care au o activitate fie salarială, fie independentă. Ea oferă o definiție internațională mai largă și mai bine adaptată a vârstei minime. Este inovatoare în sensul în care propune o abordare progresivă asupra problemei, mai ales în ceea ce privește țările în curs de dezvoltare. Această convenție obligă statele membre care o ratifică să specifice vârsta minimă și să definească o serie de vârste minime sub care nici un copil nu este autorizat să lucreze. Acest minimum variază după nivelul de dezvoltare al țării și după activitate și muncă.

Dincolo de abordarea bazată pe vârsta minimă

- Adoptarea de către Adunarea Generală a Națiunilor Unite în noiembrie 1989, a Convenției Națiunilor Unite cu privire la drepturile copiilor care este instrumentul cel mai complet cu privire la acest subiect; ea a fost ratificată quasi-universal. În rândul celor mai importante drepturi proclamate de această Convenție figurează dreptul copilului de a fi protejat împotriva exploatarei economice și a oricărui constrângeri la muncă ce:
 - comportă riscuri;
 - este susceptibilă să compromită educația; sau
 - să fie nocivă pentru sănătatea fizică, mintală, spirituală, morală sau socială.
- Lansarea, în 1992, de către O.I.M., a Programului Internațional de Abolire a Muncii Copiilor în vederea întăririi acțiunii internaționale, include asistență tehnică pentru programele naționale de abolire a muncii copiilor.
- Adoptarea Declarației și Programului de Acțiune, în urma Summit-ului Mondial pentru Dezvoltare Socială (Copenhaga, 1995) care recunoaște că interzicerea muncii copiilor intră în una din cele patru categorii de drepturi fundamentale ale muncii care trebuie respectate de toate țările.
- Adoptarea de către Conferința Internațională a Muncii în iunie 1998 a declarației cu privire la principiile și drepturile fundamentale la muncă preconizează că toate statele membre ale O.I.M., chiar atunci când nu au ratificat convențiile specifice, au obligația de a respecta, promova și de a realiza principiile privind drepturile fundamentale, respectiv libertatea de asociere, recunoașterea efectivă a dreptului de negociere colectivă, eliminarea tuturor formelor de muncă forțată sau obligatorie, eliminarea tuturor discriminărilor cu privire la lucru și exercitarea meseriei și abolirea efectivă a tuturor formelor de muncă a copiilor.

Comunitatea internațională manifestă o preocupare crescută față de munca copiilor, fapt dovedit de aceste documente și de alte câteva care au dus la dezvoltarea în mai multe direcții:

- Liberalizarea comerțului și mișcărilor de capital. În consecință, apelurile s-au multiplicat pentru ca munca copiilor să nu-i transforme pe aceștia în victime ale înăsprii concurenței. Angajarea mâinii de lucru infantile poate aduce un avantaj concurențial, aceasta fiind cunoscută ca mai ieftină și mai docilă.
- O mai mare transparență în economia mondială și dispariția blocurilor militare după războiul rece.
- Indignarea consumatorilor la gândul că bunurile achiziționate ar putea fi rodul maltratării incluzând munca copiilor.
- Publicitatea făcută în jurul exploatarei sexuale a copiilor mai ales prostituția, pornografia infantilă și turismul sexual.

În paralel, s-au consolidat cunoștințele referitoare la cauzele complexe ale muncii copiilor și în special înrădăcinarea în sărăcie sau inadaptarea infrastructurilor școlare și a tradițiilor socio-culturale. Problema muncii copiilor nu poate fi rezolvată de legiuitori de pe o zi pe alta; astăzi, toată lumea

admite că eliminarea muncii este un obiectiv pe termen lung. În același timp, anumite forme de muncă ale copiilor sunt atât de inumane încât nu mai pot fi tolerate.

În cursul anilor '90 s-a format un consens asupra priorității absolute asupra eliminării celor mai grave forme de exploatare a muncii copiilor, privind necesitatea obținerii de rezultate concrete într-o perioadă de timp relativ scurtă. S-a hotărât lansarea unui program de acțiune concertată la nivel național și internațional pentru realizarea obiectivelor fixate.

"Conferința invită toate parlamentele, guvernele și comunitatea internațională să dea o expresie concretă angajamentelor pe care și le-au luat...de a elimina imediat cele mai grave forme ale muncii copiilor."

Uniunea Interparlamentară, Conferința 106, septembrie 2001

Ce se înțelege prin cele mai grave forme de exploatare a muncii copiilor?

În contextul atenției și preocupării crescute a comunității internaționale față de problemele muncii copilului, O.I.M. a adoptat în 1999 convenția nr. 182 și recomandarea nr. 190 cu privire la cele mai grave forme de exploatare a muncii copilului.

Cele mai grave forme de exploatare a muncii copilului conform definiției convenției nr. 182 a OIM.

1. Convenția nr. 182 cere statelor membre care au ratificat-o să ia măsuri imediate și eficiente pentru asigurarea interzicerii și eliminării celor mai grave forme de muncă a copilului și aceasta de urgență.
2. Contrar convenției nr. 138, convenția nr. 182 nu conține nici o "clauză de suplețe" și nici o distincție între țările dezvoltate și cele în curs de dezvoltare. Convenția se aplică copiilor sub 18 ani, de ambele sexe.
3. Definește cele mai grave forme de muncă a copilului ca fiind:
 - toate formele de sclavie sau practice analoage cum ar fi vânzarea și traficul de copii, servitutea pentru datorii și servitutea, ca și munca obligatorie, recrutarea forțată sau obligatorie a copiilor în vederea utilizării lor în conflicte armate;
 - utilizarea, recrutarea sau oferirea unui copil în scop de prostituție, producții de materiale sau spectacole pornografice;
 - utilizarea, recrutarea sau oferirea de copii în scopul unor activități ilicite, în special producția și traficul de stupefiante;
 - munci care prin condițiile sau natura lor sunt nocive pentru sănătatea, securitatea sau moralitatea copilului.
4. Convenția nr. 182 nu revizuieste și nu contrazice convenția nr. 138; ea definește mai curând un domeniu de acțiune prioritară care intră în cadrul convenției nr. 138 referitoare la vârsta minime.

Prioritatea priorităților

Eliminarea celor mai grave forme de muncă a copiilor este proclamată prioritatea absolută de acțiune națională și internațională. În septembrie 2001, în numai 2 ani de la adoptare, convenția nr. 182 a atins un grad de ratificare neegalat (115 țări), aceasta fiind dovada că țările lumii recunosc urgența absolută a acestei cauze.

Adoptarea convenției nr. 182 și vastul consens în jurul ei nu pun în nici un fel în discuție obiectivul final care vizează eliminarea tuturor formelor de muncă a copiilor. Accentul pus asupra celor mai grave forme nu face decât să definească ordinea priorităților și constituie un început pentru promovarea și facilitarea abolirii totale a muncii copiilor.

Care sunt cauzele muncii copiilor?

Cu toate că este condamnată în termeni riguroși de comunitatea internațională și pusă în afara legii în numeroase țări, munca copiilor rămâne o practică larg răspândită.

"...sărăcia care decurge din in justiția economică și socială și insuficiența structurilor educative sunt cauzele esențiale ale muncii copiilor"

Uniunea interparlamentară, a 96-a conferință, sept. '96

Care sunt cauzele care determină existența atâtor copii pe piața muncii, condițiile de lucru fiind adesea înspăimântătoare?

Răspunsul variază de la o țară la alta, dar pentru fiecare rămâne esențial să discearnă amploarea și cauzele, precum și condițiile în care muncesc copii. Pertinența și eficiența depind de precizia diagnosticului. Un prim pas este recunoașterea complexității problemei. Legiuitorii și factorii politici trebuie să fie atenți la interpretările prea simpliste ale problemei.

De exemplu:

- există credința foarte răspândită că lupta împotriva muncii copiilor este în van, pentru că aceasta este manifestarea sărăciei și de aceea eradicarea muncii copiilor trebuie să fie precedată de eliminarea sărăciei.
- altă părere spune că munca copiilor este în esență cauzată de exploatarea copiilor de către adulții fără scrupule pentru realizarea de profit. Singura soluție ar fi strict aplicarea legii și reintregarea copiilor în sistemul școlar. Aceste explicații conțin o parte de adevăr, realitatea fiind însă mai complexă. Munca copiilor este rezultanta interacțiunii între cerere și ofertă, iar măsurile trebuie să se sprijine pe cunoașterea și analiza acestei interacțiuni.

Factori care influențează oferta

- Sărăcia este un factor favorizant major. Veniturile obținute din munca copilului sunt esențiale pentru supraviețuirea lui și familiei. Cum se arată mai jos, pandemia SIDA a agravat problema, mai ales în Africa.

"...cazul cel mai tragic ar putea fi cel al copiilor din ce în ce mai numeroși rămași orfani din cauza bolii (SIDA) în țările în curs de dezvoltare..."

Uniunea interparlamentară, a 87-a conferință, aprilie 1992

Impactul pandemiei SIDA asupra muncii copiilor

Înainte de epidemia SIDA, aproape 2% dintre copii din țările în curs de dezvoltare erau orfani. Astăzi, procentul copiilor care au pierdut unul sau ambii părinți din cauza SIDA a ajuns la 7%, în numeroase țări africane atingând chiar 10%.

Africa subsahariană regroupează aproape 90% din orfanii cauzați de SIDA. Se estimează că în deceniul următor boala va lăsa alți 40x107 copii orfani.

Nu este uimitor că în aceste condiții, copii orfani abandonează școala, alimentează piața muncii și astfel își asigură supraviețuirea. Adesea fără locuință, condițiile lor de muncă sunt mai aspre decât ale celorlalți copii.

Fetele sunt, în mod special, vulnerabile la exploatarea sexuală în scopuri comerciale și riscă să fie infectate HIV de la vârste fragede.

- Credințele populare, obiceiurile locale și tradițiile (câteodată cu cele mai bune intenții) joacă un rol important, mai ales:
 - opinia conform căreia munca le călește caracterul și permite copiilor să dobândească deprinderi utile;
 - tradiția conform căreia copilul trebuie să calce pe urmele părinților;
 - tradițiile care determină familiile sărace să se îndatoreze cu ocazia unor evenimente (religioase, etc.). Astfel, familiile recurg la munca copiilor pentru a-și plăti datoriile. Munca în contul datoriei, considerată una din cele mai grave forme de folosire a muncii copiilor, continuă să existe datorită vulnerabilității familiilor sărace în fața unor asemenea presiuni;
 - opinia larg răspândită după care fetele au nevoie de mai puțină educație decât băieții, favorizează abandonul școlar la o vârstă tânără pentru a participa la munci casnice sau pentru a fi vândute ca servitoare sau prostituate.
- Câteodată, munca copilului este atât de ancorată în obiceiurile și-n tradițiile locale, încât nici părinții, nici copii nu realizează că aceasta este împotriva intereselor copilului și-n afara legii.
- Copii din familiile numeroase sunt mai expuși muncii decât cei din familiile mai mici, din cauza veniturilor insuficiente ale părinților.
- Disponibilitatea și calitatea infrastructurii școlare fac parte din rândul factorilor determinanți:
 - numeroase comunități suferă din lipsa unor infrastructuri școlare inadecvate;
 - când școlile există, educația nu este văzută de părinți și copii ca o alternativă viabilă. Pentru anumite familii educația este inaccesibilă. Chiar și gratuită, ea are un cost de substituție, datorită pierderii venitului adus de copilul care altfel ar munci;
 - educația este de proastă calitate, părinții și copii considerând-o neadaptată condițiilor și nevoilor. Nu trebuie să ne mirăm atunci când ei nu văd nici un avantaj în a fi școlarizați;
 - tradiția care spune că munca pregătește mai bine fetele pentru viața adultă decât școala;
 - în consecință, un număr crescut de copii ajung pe piața muncii unde fac munci necalificate. Ei sunt adesea analfabeți și vor rămâne toată viața lor fără nici o educație de bază, care să le permită să însușească competențe care să le mărească șansele de a ocupa o slujbă decentă la vârsta adultă.

"Suntem conștienți de rolul crucial pe care-l joacă familia în educația și dezvoltarea copilului"

Seminarul interparlamentar asupra copilului, feb. '97

"În special fetițele riscă să fie retrase de la școală pentru că trebuie să lucreze sau să-și asume responsabilități familiale în locul părinților care lucrează"

Raportul Directorului General prezentat

la Conferința Internațională a Muncii, a 89-a sesiune, iunie 2001

Factori care acționează asupra cererii

Famiiliile sunt și aici un factor important. Numeroși copii lucrează ca muncitori neplătiți în întreprinderi nefamiliale (exploatați agricole, ateliere în sectorul informal, etc.) a căror supraviețuire depinde de activitatea membrilor familiei. Numeroase legislații și reglementări naționale ca și normele internaționale, cum ar fi convenția nr. 138, prevăd excepții în acest caz. Chiar și în acest tip de întreprinderi, copiii pot fi expuși la riscuri grave pentru securitatea și sănătatea lor.

De ce se recurge la mâna de lucru infantilă?

Cauzele cele mai frecvent invocate sunt că mâna de lucru infantilă este mai ieftină și că este de neînlocuit (datorită "degetelor îndemânatic"). Viabilitatea unui întreg sector industrial s-a bazat pe munca copiilor. Acest mod de gândire induce teama că procesul de globalizare și concurența crescută pe

piețele modiale pentru anumite mărfuri vor duce la o creștere și agravare a muncii infantile; conform acestui argument, mondializarea ar putea întări riscul de agravare a exploatării la care sunt expuși copiii activi, patronii lor căutând să obțină un avantaj concurențial pe piețele mondiale. Care este validitatea acestor argumente? Cum vom arăta mai jos, cercetarea și datele tind să arate că munca copilului nu este o condiție esențială pentru dezvoltarea și supraviețuirea întreprinderilor.

Copii sunt cu adevărat de neînlocuit pe piața muncii?

Cercetarea efectuată în anumite sectoare industriale care recurg la mâna de lucru infantilă pune în dificultate argumentul legat de "degetele îndemânatic". În majoritatea ramurilor de activitate, sarcinile date copiilor erau de asemeni realizate și de adulți. În fabricarea covoarelor cu noduri, la care se folosește aproape exclusiv mâna de lucru infantilă, s-a demonstrat că dexteritatea copiilor era departe de a fi superioară adulților și, în plus, covoarele cele mai fine erau țesute de adulți.

Un studiu făcut în India, în sectorul fabricării covoarelor și brățărilor din sticlă, a demonstrat că economiile realizate cu mâna de lucru a copiilor sunt surprinzător de modeste în raport cu prețul final de vânzare. Micii întreprinzători ar fi putut fie să compenseze costul suplimentar rezultat prin folosirea exclusivă a adulților, fie să-l repercuteze în prețul final fără a-și pune în pericol afacerea.

Dacă acest argument nu funcționează pentru industrii care folosesc în mod tradițional mâna de lucru infantilă, cum ar fi industria covoarelor, ce justificări economice s-ar putea aduce folosirii copiilor în alte sectoare?

Ne putem gândi că există numeroase motive în afara celor economice, care determină patronii să folosească mâna de lucru infantilă. Copiii sunt mai supuși decât adulții; sunt mai puțin calificați, mai puțin conștienți de drepturile lor, mai disciplinați, se plâng mai puțin, dau dovadă de mai multă suplețe și sunt ușor de înlocuit.

Anumiți patroni consideră copiii ca un izvor de mână de lucru ocazională. Când sunt angajați în forme de muncă ilegale, copiii și părinții lor au mai puțin tendința de a se plânge autorităților de frica pierderii veniturilor, deși acestea sunt adesea mici. În același timp, anumiți patroni sunt convinși că fac o favoare copiilor folosindu-i ca salariați. Iată de ce ilegalitatea declarată poate avea efecte perverse, lipsind copiii activi de protecția acordată de legislația muncii adulților. Cu alte cuvinte, interzicerea muncii copilului nu va fi suficientă pentru a rezolva problema; ea trebuie să fie însoțită de o serie de măsuri suplimentare.

De ce este urgentă și importantă lupta împotriva celor mai grave forme de muncă a copilului?

Adoptarea convenției nr. 182 cu privire la cele mai grave forme de muncă a copilului a permis OIM să afirme dorința comunității internaționale de a proclama în termeni clari și preciși că anumite forme de muncă infantilă trebuie eliminate de urgență.

Dispoziții ale convenției nr. 182 ale OIM

- În primul rând, se admite că anumite forme de muncă a copilului trebuie eliminate de urgență. Eliminarea tuturor formelor de muncă a copilului este un obiectiv pe termen lung, datorită corelației dintre munca copiilor și sărăcie, subdezvoltare și atitudinile culturale, și de aceea adoptarea acestei convenții dovedește că lupta împotriva celor mai grave forme nu trebuie să sufere nici o amânare. Convenția constituie o importantă schimbare a poziției comunității internaționale față de problema muncii copilului.
- În al doilea rând, această convenție fundamentală a fost adoptată în unanimitate de reprezentanții guvernelor, patronatelor și angajaților ansamblului statelor membre, reprezentate la Conferința Internațională a Muncii.
- În al treilea rând, așa cum am văzut mai sus, ritmul ratificării convenției nr. 182 este cel mai rapid înregistrat vreodată de OIM. La numai doi ani de la adoptare, mai mult de jumătate din statele membre o ratificaseră. Aceasta arată că majoritatea statelor suverane este gata să ia măsuri imediate și eficiente care se impun pentru a asigura interzicerea și eliminarea celor mai grave forme de muncă a copilului, și aceasta de urgență.

Este o luptă pentru drepturile omului

Toate ființele umane, adulți și copii pot pretinde anumite drepturi, iar accesul copiilor la drepturi specifice este recunoscut. Opinia publică mondială a fost scandalizată de violarea extrem de gravă și intolerabilă a anumitor drepturi ale copilului. Asemenea practici nu vor mai putea fi tolerate.

Este o luptă pentru apărarea vieții

Consecințele formelor periculoase de muncă pot fi mai grave la copii decât la adulți din cauza diferențelor anatomice și fiziologice; câteodată, copiii sunt constrânși să facă munci extrem de periculoase pe care adulții nu le îndeplinesc.

Expunerea oricărui angajat la acest tip de riscuri trebuie reglementată. Copiii nu trebuie în nici un caz expuși și, dacă au fost, trebuie imediat scoși din aceste activități susceptibile să le amenințe viața sau să le cauzeze traumatisme fizice sau psihologice ireversibile.

Exemple de pericole la care sunt expuși copiii care muncesc:

- manipularea vagonetilor în minele subterane
- prelucrarea sticlei topite
- contactul cu solvenți și adezivi folosiți în pielărie
- intoxicarea cu plumb în prelucrarea sticlei
- intoxicarea cu mercur în minele de aur
- scufundări în ape adânci fără echipament de protecție
- expunerea la pesticide și ierbicide
- transportul greutăților mari în construcții

"...țările caracterizate de un grad crescut de analfabetism, cu nivel de școlarizare dintre cele mai slabe și cu grave carențe alimentare sunt, în general, acelea unde proporția copiilor exploatați economic este cea mai ridicată"

Uniunea interparlamentară, a 99-a conferință, sept. '97

"...traficul de ființe umane poate duce la exploatare sexuală, la muncă forțată...la care traficanții îi constrâng pe emigranții clandestini vulnerabili, mai ales pe fete și copii"

Uniunea interparlamentară, a 103-a conferință, mai 2000

Este o luptă împotriva celor mai intolerabile forme de crimă organizată

În cadrul celor mai degradante forme de muncă a copilului figurează traficul și prostituția copiilor, exploatarea lor în scopuri sexuale și pornografice, care-i expun pe aceștia riscului de contaminare cu HIV/ SIDA și alte boli și de a fi utilizați pentru traficul de stupefiante și alte activități criminale.

Este o luptă pentru protecția copiilor împotriva ororilor războiului

Utilizarea forțată a copiilor în conflicte armate îi expune atât la riscuri fizice extreme, cât și la grave traume psihice care le vor marca viața.

Este o luptă pentru construcția viitorului

Este esențial să li se ofere copiilor o copilărie decentă care să-i pregătească astfel să ocupe o slujbă decentă la vârsta adultă, adică o muncă productivă și plătită. Folosirea copiilor la munci care le lezează demnitatea, moralitatea, sănătatea și educația dăunează grav viabilității economice și coeziunii sociale a țărilor, compromițând și obiectivele de dezvoltare pe termen lung.

Munca copiilor trebuie considerată, în același timp, o consecință și o cauză a subdezvoltării. Copii angajați în forme de exploatare extreme primesc o educație limitată sau inexistentă. Ei riscă să îngroașe rândurile adulților analfabeți; sunt distruși fizic și psihic și nu au practic nici o șansă de a ieși din sărăcia în care s-au născut sau de a contribui la dezvoltarea societății. Între altele, descendenții lor sunt condamnați să repete aceeași schemă. În lumea actuală, axată pe concurență, prosperitatea economică depinde în mod esențial de calitatea resurselor umane; tolerarea celor mai grave forme de muncă a copilului merge împotriva investițiilor masive care trebuie făcute în capitalul uman de orice societate care vrea să-și asigure viitorul. Admițând că munca copiilor oferă anumite avantaje economice pe termen scurt, ar trebui totuși să le confruntăm cu consecințele pe termen lung asupra dezvoltării economice naționale.

Această problemă preocupă comunitatea internațională

Nu se mai poate considera că modul în care sunt tratați copiii este o problemă națională. Mijloacele de comunicare moderne contribuie la aducerea în avanscena internațională a destinului jalnic, rezervat copiilor care muncesc din țările în curs de dezvoltare și mobilizează presiunea internațională pen-

tru a pune capăt celor mai grave forme de exploatare a copiilor. Presiunea a întărit cooperarea între țări pentru începerea urmăririi persoanelor responsabile de prostituție, de traficul de copii și de pornografia infantilă,

Presiunea internațională a dus la boicotarea de către consumatori a produselor obținute prin folosirea muncii copilului. Anumite întreprinderi importatoare de mărfuri provenind din țări în curs de dezvoltare cer furnizorilor lor să nu facă apel la copii. Cu toate că în majoritatea țărilor procentul copiilor angajați în producerea bunurilor de export nu depășește 5%, preocuparea comunității internaționale poate genera o presiune în favoarea abolirii celor mai grave forme de muncă infantilă.

În zilele noastre, atractivitatea și reputația unei țări, ca și accesul pe piețele internaționale, depind într-o mare măsură de angajamentul de a lupta împotriva muncii copiilor, mai ales în cele mai grave forme.

Eliminarea anumitor forme de muncă a copilului va determina o vastă acțiune concertată în favoarea eradicării muncii copiilor în general

Măsurile încununate de succes luate împotriva celor mai grave forme de muncă a copilului au consecințe benefice asupra celorlalți copii care muncesc, ridicând problema acceptării altor forme, mai puțin extreme, ale muncii copiilor și a voinței de a le elimina.

Cum contribuie normele internaționale ale muncii și alte instrumente internaționale la lupta împotriva celor mai grave forme de muncă a copilului?

Crearea OIM, în 1919, a fost întemeiată pe convingerea fondatorilor, după care "neadoptarea de către o națiune a unui regim uman al muncii este un obstacol pentru eforturile altor națiuni doritoare de a îmbunătăți soarta angajaților în propria lor țară" (preambulul Constituției OIM). Politica socială a devenit subiectul preocupărilor internaționale: toate țările trebuie să colaboreze pentru eliminarea formelor de exploatare a muncii, într-un mod în care nici o țară să nu poată concura neloial pe piețele mondiale, mulțumindu-se să adopte cele mai meschine norme de muncă. Elaborarea și aplicarea normelor internaționale ale muncii sunt și astăzi principalul mijloc de acțiune al OIM. Nu există alt domeniu politic în care acestea să devină atât de importante ca principiile fundamentale și drepturile muncii, incluzând munca copiilor.

Normele internaționale ale muncii legate de munca copilului: **convenția nr. 182/1999, recomandarea nr. 190**, constituie o cartă internațională și furnizează un cadru de referință în care trebuie să se înscrie eliminarea celor mai grave forme de muncă infantilă (vezi întrebarea 1).

"...copiii și adolescenții trebuie protejați împotriva exploatării economice și sociale. Utilizarea lor în munci de natură să le compromită moralitatea sau sănătatea, să le pună viața în pericol sau să dăuneze dezvoltării normale, trebuie sancționată de lege. Statele trebuie să fixeze limita de vârstă sub care munca salariată a mâinii de lucru infantile va fi interzisă."

Art. 10.3 a Pactului internațional asupra drepturilor economice, sociale și culturale

Care este interesul ratificării?

Ratificând o convenție internațională, o țară se angajează să pună în aplicare respectiva convenție în drept și în practică. În ceea ce privește convenția nr. 182, țara se angajează mai ales să ia măsuri imediate și eficiente pentru a asigura interzicerea și eliminarea celor mai grave forme ale muncii copiilor.

Ratificarea obligă țările să dea socoteală, în mod oficial, comunității internaționale asupra măsurilor legislative și practice de aplicare a dispozițiilor convenției. Ele sunt responsabile în fața comunității internaționale de plângerile legate de aplicarea acesteia.

Ratificarea este un instrument puternic de acțiune și dovedește, la nivel național și internațional, angajamentul oficial al unei țări în ceea ce privește urmărirea unui obiectiv de politică socială, conform normelor internaționale, și acceptarea unui control internațional asupra modului în care guvernul se achită de obligațiile care-i revin în cadrul convențiilor ratificate.

Recomandările nu sunt supuse ratificării, însă guvernele, parlamentele naționale, organizațiile patronale și sindicale și alte grupuri interesate le consideră o listă de control a măsurilor care trebuie luate pentru a pune în execuție convențiile ratificate.

Aplicarea convențiilor ratificate este supusă controlului

OIM are un sistem de control pentru aplicarea tratatelor internaționale, care este cel mai vechi și cel mai perfecționat dintre toate dispozitivele internaționale de acest tip. Este bazat pe rapoarte regulate redactate de statele membre asupra convențiilor ratificate.

Acest mecanism este completat de proceduri speciale pentru examinarea plângerilor împotriva statelor membre care nu asigură în mod satisfăcător executarea unei convenții pe care au ratificat-o.

Controlul regulat

Comisia de experți de aplicare a convențiilor și recomandărilor și comisia de aplicare a normelor conferinței internaționale a muncii își împart responsabilitatea controlului legat de respectarea obligațiilor impuse de ratificare.

Comisia de experți este formată din douăzeci de persoane alese pentru competența tehnică, independență, imparțialitate și obiectivitate. Membrii comisiei sunt experți în domeniul juridic, economic și social. Comisia se reunește anual pentru a examina rapoartele prezentate de guverne.

Concluziile comisiei iau forma unor observațiilor (publicate și prezentate conferinței) sau cereri directe (adresate guvernelor).

Comisia conferinței este constituită în fiecare an. Este un organ tripartit, care reunește reprezentanți ai guvernelor, patronatului și angajaților, discută pe baza raportului comisiei de experți și ține cont de punctele de vedere ale guvernelor și ale partenerilor sociali. Comisia face recomandări tripartite conferinței asupra acțiunilor ce trebuie întreprinse.

OIM recunoaște prioritatea convențiilor nr. 138 și nr. 182. La fiecare doi ani, statele membre care le-au ratificat trebuie să prezinte un raport asupra aplicării lor. Organizațiile patronale și sindicale tre-

Proceduri speciale ale OIM

Constituția OIM prevede două tipuri de proceduri pentru examinarea aplicării convențiilor ratificate: reclamațiile și plângerile

Reclamațiile. Art. 24 al Constituției OIM stipulează că orice organizație profesională, sindicală și patronală va putea face reclamație, dacă unul dintre membri nu a asigurat în mod satisfăcător execuția unei convenții la care membrul respectiv a aderat. Odată primite de consiliul de administrație al OIM, aceste reclamații sunt examinate de un comitet tripartit, compus din membrii Consiliului de Administrație, numiți de acesta în acest scop.

Plângerile. Art. 26 al Constituției OIM stipulează că orice stat membru poate depune plângere împotriva unui alt membru care, după părerea sa, violează o convenție ratificată de cele două state interesate. Consiliul de Administrație poate forma o comisie de anchetă, care are drept misiune studierea problemei ridicate și efectuarea unui raport. Aceiași procedură poate fi aplicată de către Consiliu fie din oficiu, fie pe baza plângerii unui delegat la Conferință.

buie consultate în timpul pregătirii rapoartelor naționale și pot face observații dacă doresc.

Obligația universală de a respecta anumite principii chiar atunci când convențiile pertinente nu sunt ratificate

Declarația OIM cu privire la principiile de Drept fundamental al Muncii, adoptată în 1998, subliniază importanța respectării valorilor fundamentale, respectiv abolirea muncii copiilor în contextul mondializării. Declarația stipulează că membrii OIM, chiar dacă nu au ratificat convențiile nr.138 și nr.182, au obligația, prin simplul fapt de a aparține organizației, de a respecta, promova și realiza de bună credință și conform constituției OIM principiile privind patru drepturi fundamentale:

- a. libertatea de asociere și recunoașterea efectivă a dreptului de negociere colectivă
- b. eliminarea oricărei forme de muncă forțată sau obligatorie
- c. abolirea efectivă a muncii copiilor
- d. eliminarea oricărei discriminări în materie de muncă și profesie

În consecință, toate statele membre ale OIM, chiar dacă nu au ratificat convențiile fundamentale ale OIM asupra muncii copiilor (nr. 138, nr. 182), trebuie să facă toate eforturile posibile pentru abolirea muncii copiilor și, în special, a celor mai grave forme ale acesteia. Țările care nu au ratificat aceste convenții sunt obligate să facă rapoarte anuale asupra eforturilor făcute în acest sens.

În sfârșit, declarația recunoaște obligația care revine OIM de a ajuta statele membre să realizeze acele-

Urmările declarației

Declarația prevede că membrii care nu au ratificat una sau mai multe convenții fundamentale trebuie să prezinte rapoarte anuale asupra modificărilor eventuale aduse în drept și în practică. Aceste raporturi sunt examinate de către Consiliul de Administrație. Între altele, directorul general al biroului internațional al muncii prezintă în fiecare an un raport global; acesta se referă la unul din cele patru principii și drepturi fundamentale. Primul raport global asupra abolirii efective a muncii copiilor va fi prezentat la cea de a doua Conferință Internațională a Muncii din 2002, rapoartele următoare vor fi prezentate din patru în patru ani. Acestea vor reprezenta o imagine globală și dinamică a abolirii muncii copiilor și vor servi ca bază Consiliului de Administrație pentru a identifica prioritățile de acțiune și cooperare tehnică pentru următorii patru ani.

te obiective, prin intermediul cooperării tehnice și serviciilor de consiliere. Activitățile OIM în favoarea eliminării muncii copiilor sunt descrise la întrebarea 6.

Instrumentele ONU completează normele OIM

Națiunile Unite au adoptat o serie de convenții și pacturi care completează normele OIM cu privire la munca copiilor. Instrumentul cel mai complet este Convenția Națiunilor Unite cu privire la drepturilor copilului (CDC), adoptată în noiembrie 1989. Ea stabilește drepturile copiilor și mai multe din dispozițiile cheie pe care le conține sunt strâns legate de normele OIM cu privire la munca copiilor, chiar dacă termenii utilizați sunt diferiți.

Alte instrumente ale ONU referitoare la cele mai grave forme de muncă a copilului:

- Pactul internațional cu privire la drepturilor economice, sociale și culturale, adoptat pe 16 decembrie 1966 (intrat în vigoare pe 3 ianuarie 1976);
- Pactul internațional cu privire la drepturilor civice și politice, adoptat pe 16 decembrie 1966 (intrat în vigoare pe 23 martie 1976);
- Convenția suplimentară cu privire la abolirea sclaviei, traficului de sclavi și a instituțiilor și practicilor similare, adoptată pe 7 septembrie 1956 (intrată în vigoare pe 30 aprilie 1957)
- Convenția cu privire la represiunea și abolirea traficului de ființe umane și la exploatarea prostituției, adoptată pe 2 decembrie 1949 (intrată în vigoare pe 25 iulie 1951)

Trei alte tratate privind munca copiilor au fost adoptate de adunarea generală ONU, în 2000, dar nu au intrat încă în vigoare:

- Convenția împotriva crimei internaționale organizate
- Protocolul cu privire la prevenirea, reprimarea și pedepsirea traficului de persoane, în special de femei și copii
- Protocolul împotriva traficului ilicit de emigranți.

Ratificarea instrumentelor Națiunilor Unite și controlul aplicării

Convențiile și tratatele ONU au fost ratificate, iar convenția cu privire la drepturile copilului a fost ratificată quasiuniversal (Somalia nu a semnat-o sau ratificat-o, iar Statele Unite au semnat fără să o ratifice).

Tratatele Națiunilor Unite cer membrilor care le-au ratificat să facă rapoarte asupra măsurilor luate pentru respectarea lor. Dar convențiile OIM și ONU acționează independent; ratificarea ca și mecanismele de control sunt autonome. Cu toate acestea se completează reciproc și cooperează în anumite domenii:

- În timpul negocierilor privind noile instrumente și elaborarea lor se ține cont de problemele acoperite, de instrumentele existente
- Din controlul pe care îl exercită, OIM și ONU profită reciproc, informațiile primite de comitetul ONU asupra drepturilor copilului sunt utile pentru urmărirea convențiilor nr. 138 și nr. 182 urmărite de organele de control OIM.
- Convențiile OIM și ONU fiind complementare, comitetul ONU pentru drepturile copilului recomandă sistematic ratificarea convențiilor nr. 138 și nr. 182 țărilor care nu le-au ratificat încă. Întotdeauna, convențiile OIM au constituit un cadru de referință pentru evaluarea muncii copiilor la nivel național;
- Comitetul pentru Drepturile Copilului nu are încă nici o procedură pentru examinarea cazurilor de nerespectare a convențiilor dar OIM are asemenea proceduri care funcționează chiar în afara ciclului regulat de întocmire a rapoartelor. În consecință, ratificarea convenției ONU cu privire la

Rolul Comitetului ONU pentru Drepturile Copilului

Comitetul ONU pentru Drepturile Copilului este compus din zece experți și are ca sarcină examinarea rapoartelor prezentate la fiecare cinci ani de către statele membre. El întocmește o listă de puncte importante înaintea oricărei discuții cu guvernele interesate. La sfârșitul acestor proceduri, comitetul adoptă concluzii finale care trebuie aplicate de guvernul respectiv. Aceste recomandări fac adesea referință explicită la munca copiilor.

Ce e de făcut?

- Parlamentarii pot participa sau contribui la redactarea raportului statului și se pot asigura că include și o examinare a măsurilor întreprinse în vederea luptei împotriva muncii copiilor;
- Parlamentarii pot cere guvernului să întreprindă acțiuni adecvate, conform recomandărilor finale formulate de Comitetul ONU privitoare la eradicarea muncii copiilor.

Drepturile Copilului este importantă, dar nu suficientă pentru ca o țară să elimine munca copiilor, mai ales cele mai grave forme. Ratificarea convențiilor OIM implică angajamente mai specifice și are un alt sistem de control.

Ce tipuri de programe trebuie aplicate pentru a elimina cele mai grave forme de muncă a copiilor?

Ratificarea convențiilor internaționale stimulează acțiunea națională, însă nu se substituie acesteia. Convenția nr. 182 cere țărilor care au ratificat-o să pună în acțiune programe pentru eliminarea celor mai grave forme de muncă ale copilului și să controleze aplicarea lor.

Conținutul și abordarea acestor programe trebuie să fie adaptate situației nevoilor și condițiilor specifice fiecărei țări și fiecărei regiuni,

Nu există un plan universal de luptă împotriva muncii copiilor. Între altele trebuie notat că programele de luptă împotriva celor mai grave forme de muncă a copilului conțin în general componente care vizează lupta împotriva tuturor formelor de muncă a copilului. Trebuie acordată prioritate absolută celor mai expuși copii și readaptării celor angajați în formele de exploatare cele mai periculoase și abuzive.

În ciuda diferențelor care pot exista, toate programele naționale trebuie să-și fixeze trei obiective fundamentale:

- Prevenirea recrutării copiilor pentru cele mai grave forme de muncă
- Scoaterea copiilor angajați din cele mai grave forme de exploatare
- Garantarea readaptării și reinsertiei sociale a acestor copii

Pentru a realiza aceste obiective trebuie să se acționeze pe cinci direcții:

- Sensibilizarea opiniei publice
- Legislația
- Aplicarea legislației
- Educația
- Susținerea copiilor și familiilor lor

"...problema muncii copiilor nu poate fi rezolvată decât prin colaborarea unui mare număr de organizații naționale și internaționale, publice și private."

Uniunea interparlamentară, a 98-a conferință, Sept. 97

Natura și îmbinarea acestor măsuri trebuie să fie specifice fiecărei țări și chiar fiecărei comunități dintr-o țară sau diverselor grupuri de copii care muncesc într-o regiune specifică. Orice program de acțiune reușit are o caracteristică cheie: trebuie să fie complet, să combine legislația și aplicarea acesteia cu acțiunea practică în mai multe domenii. Acțiunile bine gândite, dar izolate, vor avea un impact în cel mai bun caz restrâns sau chiar negativ. Astfel, aplicarea exclusivă a măsurilor legislative și represive pot agrava situația copiilor dacă aceste măsuri nu sunt însoțite de măsuri de readaptare și reinsertie în sistemul educativ.

În consecință, diferitele forme de acțiune trebuie planificate și coordonate în așa fel încât să se completeze reciproc și să fie coerente cu planurile naționale mai vaste legate de dezvoltarea economică.

Eliminarea celor mai grave forme de muncă a copiilor nu trebuie considerată o problemă anexă, ci mai curând o componentă centrală a politicilor și obiectivelor de dezvoltare specifice fiecărei țări.

Numeroase țări au dovedit utilitatea creării în cadrul administrației a unei celule de lucru cu privire la munca copiilor. Aceasta trebuie să elaboreze un plan de acțiune bine coordonat și coerent, să controleze aplicarea sa și să confrunte acțiunea diferitelor departamente. O asemenea unitate va fi mai eficientă dacă nu va fi considerată pur birocratică, ci mai curând un mijloc de asociere a diferitelor sec-

toare ale societății (ministere, sindicate, ONG etc.) la formularea, aplicarea și urmărirea politicilor și programelor. Crearea unei vaste alianțe între diverse forțe economice politice și sociale este cheia luptei împotriva celor mai grave forme de muncă a copilului.

Sensibilizarea opiniei publice

Lupta împotriva muncii copiilor trebuie, înainte de toate, să treacă printr-o modificare de comportament. Trebuie început prin a convinge copiii, părinții, politicienii, partidele politice, autoritățile locale, patronii, sindicalele și corpul didactic de importanța acestei lupte. Adesea munca copiilor este văzută ca un mijloc de a garanta un venit familiilor sărace sau de a-și însuși competențe profesionale. Și atunci când societatea este conștientă de handicapul impus copiilor care muncesc, în loc să meargă la școală, rămâne să fie convinsă de viabilitatea alternativelor care se opun muncii. Pentru familiile sărace preocupate de supraviețuire imediată argumentele în favoarea școlarizării sunt iraționale. Una din sarcinile cele mai dificile constă în a învinge apatia și rezistența opuse măsurilor de luptă împotriva muncii copiilor. Acest lucru este fundamental întrucât campania de eradicare a muncii copiilor nu are o largă susținere populară, riscând ca rezultatele să rămână slabe.

Mobilizarea opiniei publice

Impactul campaniilor de sensibilizare va fi întărit dacă acestea au o țintă clară. Comunitățile locale vor fi cu atât mai înclinate să se mobilizeze și să susțină aceste acțiuni dacă vor fi convinse că:

- Anumite forme de muncă ale copilului sunt atât de periculoase și intolerabile, încât trebuie eliminate de urgență;
- Eliminarea celor mai grave forme de muncă a copilului este esențială pentru binele copiilor, dar și pentru dezvoltarea comunității;
- Copiii scoși din aceste forme de muncă, precum și familiile lor, trebuie să beneficieze de avantaje imediate cum ar fi servicii comunitare, infrastructuri școlare și surse alternative de venit;
- Dacă sunt convinși de necesitatea și viabilitatea acestor măsuri, indivizii și grupurile locale vor deveni un sprijin prețios în organizarea cooperării în vederea identificării instituțiilor și locurilor de muncă în care copii sunt expuși la riscuri și abuzuri și vor fi mai înclinați să denunțe cazuri de violare a legii. Accentul pus pe cele mai grave forme de muncă ale copilului ar trebui în mod logic să întărească susținerea populară pentru eliminarea tuturor formelor de muncă ale copiilor.

Legislație

Eliminarea celor mai grave forme de muncă a copilului nu poate fi realizată doar pe cale legislativă, dar nici nu se poate lipsi de aceasta. Toate programele juridice de eradicare a celor mai grave forme de muncă a copilului trebuie în mod necesar să includă următoarele componente:

- Definirea juridică precisă a vârstei minime sub care copiii nu pot fi angajați în anumite tipuri de muncă;
- Definirea precisă a riscurilor la care nici un copil sub 18 ani nu trebuie expus;
- Elaborarea unei legislații care să condamne practicile intolerabile cum ar fi: munca în servitute, munca forțată, vânzare și trafic de copii, utilizarea și recrutarea copiilor pentru prostituție și pornografie și care să prevadă sancțiuni în caz de incitare la trafic, complicitate sau tentativă de trafic.

Trebuie avut în vedere ca legislația existentă să acopere problema în mod adecvat; în caz contrar legea poate fi amendată. În același timp, legislația trebuie să prevadă sancțiuni împotriva celor care se fac vinovați de exploatare inumană ale copiilor, îndeajuns de represive încât să descurajeze aceste

practici. În același timp, trebuie prevăzute indemnizații și măsuri de protecție pentru victime. De asemenea, poate fi necesar să se consolideze și să se simplifice diferitele instrumente juridice.

Părților interesate trebuie să li se facă cunoscute și înțelese dispozițiile juridice. Acestea trebuie difuzate în sânul societății într-o formă ușor de înțeles pentru toți (afișe, ziare în dialectele locale, la radio, în sindicate, ONG-uri, grupuri comunitare și locale). Accesul la protecția juridică și măsurile de protecție a victimelor trebuie să fie ușor și simplu pentru a nu descuraja beneficiarii potențiali.

Aplicarea legislației

O problemă complexă este că, în multe țări, legislația muncii, mai ales cea referitoare la vârsta minimă, exclude din câmpul său de aplicare numeroase sectoare profesionale cum ar fi agricultura, gospodăria, micile ateliere din sectorul informal, acestea fiind tocmai sectoarele care recurg în majoritate la mâna de lucru infantilă și unde copiii sunt expuși la forme de muncă periculoase și uneori abuzive. Chiar când legislația include aceste sectoare, aplicarea acesteia este dificilă.

Numeroase forme grave de muncă a copilului scapă privirilor și de aceea autorii maltratărilor (munca în servitute, sclavia și alte forme de exploatare) sunt greu de descoperit. Serviciile de inspecție a muncii duc lipsă de personal și sunt adesea incapabile să identifice măcar cele mai grave forme de muncă a copilului, nicidecum să le și remedieze. Atunci când doresc să acționeze pentru a scoate copii din formele periculoase și abuzive de muncă, inspectorii de muncă se confruntă cu reticența unor puternice grupuri de interese economice și chiar a copiilor și părinților lor. Inspectorii, de unii singuri, nu sunt în măsură să ofere copiilor măsuri educative, alte soluții de substituție sau venituri pentru familiei.

În plus, numeroase forme de muncă a copilului, cum ar fi traficul de copii și utilizarea copiilor în scopuri de prostituție sau trafic de stupefiante, sunt crime care sunt mai curând de competența poliției decât de inspecția muncii.

Întărirea aplicării legislației muncii trebuie să fie una din prioritățile principale ale luptei împotriva celor mai grave forme de muncă a copilului. Nu trebuie să includă numai consolidarea serviciilor de inspecție a muncii și formarea de inspectorii de muncă în domeniul legat de depistarea și eliminarea celor mai intolerabile forme de muncă (adesea împreună cu forțele de poliție), dar și dezvoltarea unor noi abordări ale problemei. Inspectorii muncii trebuie să poată mobiliza și colabora cu familiile și colectivitățile locale. Rolul lor nu se limitează doar la a asigura respectarea legea, ci și la a oferi sfaturi și asistență copiilor care muncesc, părinților și patronilor lor.

Întărirea cooperării și parteneriatelor cu agențiile oficiale însărcinate cu respectarea legislației și cu alte organisme private sau publice, inclusiv cu organizații comerciale, sindicate, lucrători sociali, organizații comunitare, poate duce la rezultate semnificative.

Educație

Educația constituie alternativă, prin excelență, pentru munca copiilor. Acest lucru este stipulat în normele internaționale ale muncii cu privire la vârsta minimă pentru accesul pe piața muncii. Legile și reglementările care fac obligatorie școlarizarea copiilor, până la vârsta minimă fixată pentru admiterea pe piața muncii, ar trebui, dacă ar fi aplicate, să contribuie la eliminarea a numeroase dintre cele mai grave forme de muncă ale copilului. Școlarizarea ar permite înlăturarea servituții pentru datorii și a altor forme de exploatare infantilă și ar împiedica recrutarea copiilor în numeroase întreprinderi și profesii care cer o normă întreagă la locul de muncă. În afară de aceste avantaje imediate, o educație de calitate este un avantaj pe termen lung pentru copii și societate. Acestea ar putea conduce la eradicarea definitivă a tuturor formelor de muncă a copilului.

"Conferința invită toate statele să recunoască dreptul copiilor, fete și băieți, de a primi o educație de bază adecvată..."

Uniunea interparlamentară, a 98-a conferință sept.97

Cu toate acestea, adesea, sistemul școlar mai curând participă la problemă decât o rezolvă. Lipsa unei infrastructuri școlare de care suferă numeroase comunități, penuria de cadre didactice și slaba calitate a învățământului sunt, în parte, responsabile de intrarea copiilor pe piața muncii. În vederea întăririi atractivității și accesibilității educației și eliminând astfel cele mai grave forme de muncă ale copilului, trebuie satisfăcute anumite exigențe de bază: întărirea angajamentului în favoarea educației obligatorii și gratuite pentru toți copiii (fete și băieți), investirea masivă în educație și formarea cadrelor didactice și, în numeroase țări, revizuirea completă a programelor școlare care să țină cont de necesitățile și situațiile specifice.

Susținerea copiilor și familiilor

Creșterea disponibilității și întărirea calității învățământului formal nu sunt suficiente. Rezultatele se fac simțite pe termen lung. Chiar și în țările care înregistrează progrese semnificative și o medie ridicată a copiilor școlarizați, copiii din păturile sociale cele mai sărace sunt adesea în afara acestor progrese. Presiunile și sancțiunile aplicate familiilor defavorizate pentru a-i obliga să-și școlarizeze copiii nu aduc neapărat rezultate. Experiența arată că retragerea copiilor de pe piața muncii urmată de integrarea lor în sistemul școlar clasic sunt rar eficiente și aceasta din două cauze:

- Copiii angajați în cele mai grave forme de exploatare au nevoie atât de readaptare înainte să fie integrați în învățământul normal (îngrijiri medicale, servicii de consiliere, recuperare școlară) cât și de un mediu sigur, eventual de asistență juridică și de protecție din partea poliției. În cazul extrem al unui copil care în cadrul unui conflict militar a fost obligat să omoare, să violeze, să tortureze și să jefuiască (adesea sub influența diferitelor droguri), nu trebuie să ne așteptăm să devină de azi pe mâine un elev disciplinat;
- Cele mai grave forme de maltratare la care sunt supuși copiii ating grupurile sociale cele mai sărace și cele mai vulnerabile. Copiii aparținând acestor categorii sociale sunt constrânși să muncească, deoarece supraviețuirea familiei depinde de veniturile realizate din munca lor. În acest caz, îmbunătățirea accesului copiilor la educație trebuie însoțită de diverse măsuri incluzând alocații sociale, mai ales burse de studii, mâncare gratuită, cărți, îngrijiri medicale, haine pentru copii, precum și programe generatoare de venituri pentru părinți. Asemenea programe trebuie să-și propună să completeze și veniturile adulților pentru a descuraja folosirea mâinii de lucru infantile, paralel sau ca substitut la mâna de lucru adultă.

ONG-urile au un rol important pentru satisfacerea acestor nevoi

Măsurile de susținere pot fi și de natură preventivă. Este important să fie identificați copiii cei mai expuși riscurilor de a fi antrenați în forme intolerabile de muncă pentru copii și să fie încurajați să rămână la școală. Fetele, mai ales, riscă să fie înșelate și să cadă în plasa rețelelor de prostituție, fiind sechestrare adesea într-o țară străină. Programele care oferă acestor fete o educație adecvată și acces la forme de muncă mai favorabile se pot dovedi eficiente. Măsurile preventive adresate părinților pot fi, de asemenea, fructuoase; ele sunt mai ales ocazii de a informa părinții asupra tehnicilor utilizate de traficanți pentru a le atrage copiii. În rândul măsurilor de prevenire se înscriu, de asemenea, programele care sensibilizează copiii de la vârste fragede (și părinții) în favoarea școlarizării, cu privire la drepturile lor și la pericolul muncii la vârste mici.

Prevenirea vizează, de asemenea, ca locurile de muncă, sectoarele industriale care nu mai utilizează mână de lucru infantilă, să nu recurgă din nou la munca copiilor și ca alți copii să nu ia locul celor precedenți. Realizarea acestui obiectiv trece prin instaurarea unor mecanisme de control al locurilor de muncă și al comunității sprijinindu-se pe participarea patronatului, întreprinzătorilor, sindicatelor, autorităților locale și comunităților. Aceste componente sunt esențiale pentru că angajamentul în direcția eradicării muncii copiilor dintr-o întreprindere sau din întregul sector industrial cere să se aducă schimbări în procesul de producție și un efort concertat pentru a oferi sprijin educativ și financiar copiilor și familiilor.

Cine poate acționa într-o țară și la nivel internațional

Actorii naționali

Întrebarea precedentă a dat exemple de roluri pe care și le pot asuma diferitele componente ale societății. Principalele concluzii sunt următoarele:

- Lupta împotriva celor mai grave forme de muncă ale copilului este o sarcină prea vastă pentru a fi lăsată doar pe seama administrației publice. Ea cere și angajarea și participarea celor din sfera politică economică și socială;
- Guvernele trebuie să-și asume responsabilitatea unei asemenea acțiuni.

Guvernul

Guvernele trebuie:

- Să joace un rol director, moral și politic, informând și educând societatea asupra pericolelor și consecințelor exploatarei copiilor în condiții de muncă inumane degradante și periculoase;
- Să furnizeze cadrul politic și administrativ subînțelegând elaborarea unui program concertat de acțiune națională;
- Să precizeze clar hotărârea de a eradică formele intolerabile de muncă a copiilor în principal printr-o mobilizare importantă de fonduri publice în acest scop.

Mobilizarea guvernului în ansamblul său este esențială pentru eradicarea flagelului în mod coerent și coordonat. Ministerul Muncii nu trebuie să fie singur, chiar dacă joacă un rol director în acțiunea administrației. Si celelalte ministere trebuie să se implice, inclusiv cele însărcinate cu dezvoltarea națională, politică economică, dezvoltarea rurală și industrială, sănătatea publică, protecția socială, educația națională. În realitate, componenta referitoare la eradicarea celor mai grave forme de muncă a copiilor trebuie să integreze toate domeniile legate de politicile economice și sociale.

Lupta privește toate nivelele guvernamentale, mai ales administrațiile locale care cunosc mai de aproape condițiile de viață reale de la locurile de muncă și din comunitățile unde trăiesc și muncesc copiii. Cum am spus mai devreme, crearea unei celule de lucru care să se ocupe de munca copiilor ocupă o poziție centrală în sânul guvernului; aceasta poate favoriza o abordare coordonată între diverse ministere; autoritatea și transparența unui asemenea departament pot garanta că toate ministerele și toate nivelele guvernamentale acordă tot interesul și prioritatea acestor programe. Acest departament de luptă împotriva muncii copiilor poate juca un rol esențial în mobilizarea opiniei publice față de acțiunea guvernamentală.

Parlamentarii și conducătorii politici de la toate nivelele

Rolul lor va fi detaliat la întrebarea 7. Ca responsabili ai politicilor și acțiunilor guvernamentale, legiuitorii reprezintă poporul și liderii de opinie, deci rolul lor este foarte influent.

Patronii și organizațiile patronale

Desigur, primul gest pe care îl pot face patronii este să renunțe la recrutarea de copii, mai ales pentru activități periculoase și abuzive. Sunt din ce în ce mai sensibili la consecințele pe termen lung ale exploatarei copiilor asupra societății. Întreprinderile progresiste știu mai bine decât oricine că dezvoltarea viitoare a unei țări depinde de capacitățile de a mânui și utiliza noi tehnologii și că munca copiilor constituie o frână la formarea unei mâini de lucru educate și calificate de care au mare nevoie țările mai avansate. Între altele, întreprinderile, mai ales cele care produc pentru export, sunt confruntate cu o presiune în creștere în vederea eliminării recrutării copiilor. Acestea au reacționat retrăgând

copiii de la muncă sau cel puțin din formele periculoase de muncă și în cooperare cu programele naționale, axate pe reducerea și interzicerea muncii copiilor, au favorizat nu numai stoparea recrutării copiilor, dar și insistă ca întreprinderile furnizoare, la rândul lor, să nu mai angajeze copii.

Nu toți patronii au adoptat această politică. Cei care nu se supun concurenței și presiunii internaționale sau cei care operează în regiuni înapoiate sau în sectoare informale sunt mai puțin motivați și mai puțin conștienți de necesitatea de a se implica în această luptă pentru a reduce și în final a eradică munca copiilor. În sfârșit, există și cei a căror activitate clandestină și ilicită este tributară exploatarei muncii copiilor. Aceștia trebuie identificați și aduși în fața opiniei publice și a justiției. În cazul întreprinderilor și atelierelor mici, accentul nu trebuie pus pe sancțiuni, ci mai curând pe creșterea sensibilizării cu privire la educarea copiilor și protejării acestora împotriva riscurilor profesionale.

Organizațiile patronale au un rol primordial în mobilizarea și susținerea participării întreprinderilor mici și mari la programele naționale de luptă împotriva celor mai grave forme de muncă a copilului. Ca parteneri sociali, acestea trebuie consultate la formularea programelor, politicilor și obiectivelor naționale legate de dezvoltare, în general, incluzând și munca copiilor. Ele pot transmite informații și pot oferi sprijin, după cum pot fi asociate acțiunii directe vizând ajutorarea copiilor care muncesc și a familiilor acestora.

Măsuri propuse patronilor pentru a lupta împotriva muncii copiilor

- Să garanteze respectarea drepturilor copilului;
- Să încurajeze guvernul să ratifice convențiile (OIM, ONU);
- Să întărească sensibilizarea față de costul uman al muncii copiilor și să permită identificarea tipurilor de muncă considerate ca dăunătoare pentru sănătatea, securitatea sau moralitatea copiilor;
- Să garanteze angajamentul colectiv al patronilor în favoarea eradicării muncii copiilor;
- Să dezvolte politici și să lanseze programe concrete;
- Să instituționalizeze aceste activități, creând un mecanism care să garanteze transparența și durabilitatea;
- Să ducă campanii convingătoare și riguroase în vederea traducerii în legislație a politicilor de la nivel național și să favorizeze atât ratificarea cât și elaborarea și punerea în aplicare a mecanismelor de control;
- Să coopereze cu sindicatele și ONG-urile, să întreprindă acțiuni constructive de integrare a copiilor care muncesc, în sistemul educativ;
- Să garanteze durabilitatea angajamentului patronilor față de problemele muncii copiilor;
- Să se înforșeze în legătură cu "cele mai bune" practici care pot servi de model și altor întreprinderi.

Sindicatele

În mod tradițional, sindicatele au fost în avangarda acțiunilor de prevenire și eradicare a muncii copiilor și păstrează acest statut, în continuare, în numeroase țări. În sectoarele industriale și în întreprinderile care au reprezentare sindicală solidă, sindicatele pot face presiuni asupra conducerii pentru ca aceasta să treacă treptat la eradicarea muncii copiilor sau cel puțin să garanteze copiilor care muncesc condiții de muncă securizante sau decente. Cele mai grave forme de muncă a copilului sunt mai puțin prezente în sectorul structurat care beneficiază de o prezență sindicală. Paralel cu acțiunea directă la locul de muncă, sindicatele luptă contra împotriva celor mai grave forme de muncă a copilului la diferite nivele:

- Sensibilizarea membrilor sindicatelor și a lucrătorilor adulți, prin intermediul publicității, a afișelor, a campaniilor și evenimentelor educative. Sindicatele sunt de asemenea bine plasate pentru a influența comportamentele familiilor, copiilor și părinților lor și pentru a colabora cu organizațiile patronale, organizațiile de consumatori și ONG-uri în vederea inițierii de campanii de luptă împotriva muncii copiilor;

- Urmărirea evoluției muncii copiilor, adesea în cooperare cu serviciile publice și organizațiile patronale, colectarea de date la nivel național și local, date indispensabile identificării celor mai grave forme de muncă a copilului și evaluării programelor de combatere a acestora;
- Participarea la negocierile colective împreună cu patronatele asupra mijloacelor de a împiedica și a eradică munca copiilor;
- Participări la discuții tripartite cu guvernul și organizațiile patronale, în vederea definirii politicilor și programelor de combatere a celor mai grave forme de muncă a copiilor și a controlul punerii lor în practică;
- Asistență directă pentru copiii care muncesc și pentru părinții lor;
- Rol de vigilență pentru a scoate la lumină cazurile de maltratare la locul de muncă și prin muncă;
- Crearea de structuri, unități și comitete în cadrul organizațiilor lor;
- Participarea, la nivel național, la programe și instituții de combatere a muncii copiilor;
- În caz de recidivă, recurgerea la mecanismele de control prevăzute de instrumentele internaționale.

În ciuda rolului major care le revine, sindicatele sunt câteodată incapabile să aibă o contribuție importantă la lupta împotriva muncii copiilor. În anumite țări, membrii de sindicat nu sunt motivați sau nu sunt interesați de cauză. În altele, munca copiilor nu este în ochii lor o cauză prioritară. Numeroase sindicate nu au fondurile necesare pentru a întreprinde acțiuni împotriva acestui flagel. Anumite sindicate sunt confruntate cu restrângerea dreptului de liberă asociere și se angajează în negocieri colective. În general, proliferarea formelor de muncă neorganizate (sectorul informal, munca la domiciliu etc) pun probleme sindicatelor. Exprimându-și preocuparea față de evoluția muncii copilului în aceste sectoare și opunându-i soluții constructive, sindicatele ar putea probabil să-și întărească imaginea și influența asupra muncitorilor nesindicalizați.

Cadrede didactice

Rolul central jucat de cadrele didactice în lupta împotriva muncii copiilor nu mai trebuie demonstrat. Rolul lor nu se limitează la transmiterea de competențe și a unei educații de bază.

- Ei trebuie să imprime copiilor dorința de a învăța și de a se dezvolta.
- Ei pot informa copiii (și părinții) asupra drepturilor lor și îi pot motiva să rămână la școală în loc să se lase atrași spre cele mai grave forme de muncă, susceptibile să dăuneze dezvoltării lor viitoare.
- Sunt parteneri cheie ai colectivităților locale, deoarece și ei sunt suficient de bine plasați pentru a identifica cazurile de muncă ale copiilor; ei pot semnală cazurile de copii care abandonează școala sau ale celor care sunt angajați pe piața muncii (mai ales în formele periculoase și muncile grele) în paralel cu școlarizarea, compromițându-și astfel capacitatea de a învăța.
- Principala lor contribuție vizează asigurarea unei educații de bună calitate și adaptată nevoilor și situației copiilor, a părinților și a comunității în care trăiesc.
- Pot influența politicile, programele și bugetele pentru educația națională.
- Pot crește sensibilitatea față de importanța educației și formării ca alternativă la munca copiilor.

Rolul sindicatelor din învățământ

Sindicatele din învățământ pot fi și sunt adesea parteneri foarte influenți în mobilizarea în favoarea reformei din sistemul educațional și în lupta împotriva celor mai grave forme de munca a copiilor. În Brazilia, Confederația Națională a Lucrătorilor din învățământ, preocupată de creșterea abandonului școlar, a făcut o anchetă în rândul copiilor care mergeau la școală și lucrau în același timp; pe baza acestor informații, au lansat o campanie de reducere a abandonului școlar, diminuând numărul de copii care intră de la vârste fragede pe piața muncii. În acest scop, a fost pregătit materialul de sensibilizare pentru cei din învățământ, familiile copiilor care lucrau și comunitățile din care aceștia făceau parte. Ca urmare a acestei campanii, un număr mai mare de profesori și învățători s-au implicat în sensibilizarea părinților și a colectivităților locale, cu privire la pericolele muncii copilului, încurajându-i să-și lase copiii să meargă la școală și să se concentreze asupra educației.

Autoritățile publice îi pot încuraja pe membrii corpului didactic să-și asume diferite roluri. Calitatea educației pe care o transmit și susținerea pe care o oferă copiilor și părinților depind de formarea corpului didactic și de condițiile lor de muncă (calitatea și disponibilitatea structurilor, a instalațiilor și echipamentelor școlare). Recrutarea, formarea și motivarea unui număr suficient de cadre didactice trebuie să fie o prioritate absolută a tuturor programelor de combatere a muncii copiilor.

Grupurile comunitare și organizațiile neguvernamentale

În numeroase țări, ONG-urile și organizațiile comunitare au un rol primordial care se manifestă în campaniile împotriva muncii copiilor:

- Acestea joacă un rol decisiv în identificarea și mediatizarea cazurilor concrete de muncă a copiilor și completează eficient acțiunea unor organisme oficiale cum ar fi inspecția muncii care își concentrează activitatea în sectorul oficial. Aceste două tipuri de organizații sunt adesea mai bine plasate pentru a identifica micile ateliere, gospodăriile private și alte locuri mai puțin vizibile care recrutează copiii în forme periculoase de muncă și ale căror activități scapă oricărei reglementări formale. Departe de interesele grupurilor de presiune, ONG-urile sunt bine plasate pentru a arăta în fața publicului violările comise, într-un mod mai spontan și mai ferm decât alte organe publice.
- Bine integrate și acceptate în comunitățile locale, acestea pot influența preocupările și valorile familiale comunitare răspunzătoare de decizia de intrare sau nu a copiilor pe piața muncii. ONG-urile pot iniția modificări culturale la nivel local sau să întărească cunoașterea de către populație a riscurilor și pericolelor muncii copiilor și asupra importanței educației.
- ONG-urile și comunitățile locale sunt în măsură să elaboreze programe de acțiune eficientă, inovatoare și rentabile, în favoarea copiilor care muncesc. Apropiate de copiii interesați, ONG-urile cunosc nevoile lor speciale și se bucură în general de încredere. Numeroase acțiuni întreprinse din inițiativa lor și-au dovedit eficiența și durabilitatea, pe baza participării copiilor și părinților la elaborarea și punerea în practică a acestor acțiuni.

ONG-urile și organizațiile comunitare lucrează în condiții dificile și periculoase, munca lor este din ce în ce mai recunoscută pe scena națională și internațională. Contribuția lor la combaterea și eradicarea celor mai grave forme de muncă ale copilului este foarte prețioasă când se instalează un parteneriat între ele și administrația publică.

"Conștienți de contribuția importantă a ONG-urilor la progresul social, ne angajăm să promovăm o cooperare și un parteneriat dinamic între ONG-uri și serviciile publice."

Seminarul interparlamentar asupra copilului. Febr. 97

Părinții și copiii

Adesea, părinții care își retrag copiii de la școală și îi trimit la muncă sunt acuzați de comportamente iresponsabile și contrare legii (și sunt deci susceptibili de a fi pedepsiți cu amenzi sau sancțiuni). Ar fi cu siguranță mai eficient:

- Să se dezbată problemele cu ei;
- Să fie convinși de pericolele trimiterii precoce la muncă, mai ales dacă este vorba de forme de muncă periculoase sau abuzive;
- Să fie convinși de avantajele scoaterii copiilor din muncă și reintegrarea lor în sistemul școlar;
- Să fie asociați deciziilor și măsurilor care trebuie luate pentru scoaterea copiilor din muncă, readaptarea și reinsertia lor socială.

Atunci când sunt motivați, și nu sunt tratați ca potențiali sau reali oameni în afara legii, părinții vor contribui ca parteneri cheie la campania împotriva celor mai grave forme de muncă a copilului.

Copiii înșiși trebuie să-și cunoască drepturile și să fie motivați pentru a li se respecta dreptul la educație și la o copilărie liberă de orice exploatare. Măsurile care vizează scoaterea copiilor din cele mai grave forme de muncă și reinsertia socială nu vor fi eficiente decât dacă copiii înșiși vor găsi motivația nece-

sară pentru a participa la acest progres. Acest lucru nu va fi posibil decât dacă copiii sunt conștienți de drepturile lor și dacă nu sunt tratați ca niște obiecte.

Comunitatea internațională

Presiunea în favoarea eradicării muncii copiilor, în special a celor mai grave forme, vine în mai ales din partea Comunității internaționale, mai curând decât de la țările în cauză și s-a exprimat sub forma convențiilor OIM sau ONU, a articolelor de presă sau a amenințării cu sancțiunile economice. Dar rolul Comunității internaționale nu se poate limita la presiuni morale sau de altă natură asupra țărilor interesate. Statele care s-au angajat să elimine cele mai grave forme de muncă a copilului trebuie să poată conta pe susținere și asistență din partea comunității internaționale.

Programul internațional pentru abolirea muncii copiilor (IPEC)

Acest program a fost lansat în 1992 pentru a da o dimensiune operațională luptei OIM împotriva muncii copiilor, care până atunci era axată pe activitatea normativă internațională și pe controlul aplicării acestor norme. Guvernul german a fost primul donator al acestui program care a demarat cu 6 țări participante. Astăzi 25 de țări contribuie financiar la aplicarea de programe în aproape 75 de țări. IPEC lucrează prin intermediul următoarelor componente:

- Programele naționale, care asigură promovarea reformei politice și aplică măsuri concrete pentru încetarea muncii copiilor;
- Campaniile naționale și internaționale privind modificarea comportamentelor sociale și promovarea ratificării și aplicării convențiilor OIM;
- Cercetarea aprofundată, competența juridică, analiza politică și evaluarea programelor făcute pe teren, precum și la nivel regional și internațional.

Voința politică și angajamentul administrației publice de a lupta împotriva muncii copiilor sunt bazele de acțiune ale IPEC. De la crearea lor, programele IPEC au avut un impact considerabil în țările participante prin retragerea a mii de copii de la locul de muncă și prin întărirea sensibilității generale față de acest flagel. Acest ghid furnizează numeroase exemple care ilustrează rezultatele obținute la nivel național și local, grație cooperării cu IPEC.

În țările interesate, IPEC colaborează cu organizațiile partenere locale publice și private, la elaborarea și punerea în aplicare a măsurilor care au ca obiective:

- Prevenirea muncii copiilor;
- Retragera copiilor din formele periculoase și abuzive de muncă și oferirea de soluții de substituție (venituri) pentru copii și familiile lor;
- Îmbunătățirea condițiilor de muncă prin măsuri de tranziție spre eliminarea completă a muncii copiilor.

Adoptarea și excelentul nivel al ratificării convenției nr.182 au dus la o nouă strategie pentru IPEC, axată pe programele însoțite de termene. În cadrul acestor programme, OIM cooperează strâns cu alte organizații internaționale, printre care UNICEF.

Ce sunt programele cu durată determinată

Atunci când ratifică convenția nr.182, statele membre se angajează să impună o legislație, politici și programe la nivel național pentru a respecta angajamentul lor în favoarea interzicerii și eliminării celor mai grave forme de muncă a copiilor. IPEC ajută țările să-și onoreze această obligație prin intermediul programelor care formulează politici și acțiuni concrete vizând eradicarea celor mai grave forme de muncă ale copiilor într-o perioadă determinată. Aceste programe își concentrează obiectivele în domenii susceptibile de a influențate rapid, durabil și concret de măsurile axate pe cele mai grave forme de muncă a copilului.

Reușita unor asemenea programe este în strânsă legătură cu participarea tuturor forțelor societății într-o țară sau regiune.

Programele însoțite de termene presupun dezvoltarea unui sistem de urmărire și evaluare, incluzând ținte și indicatori, în vederea evaluării impactului, rentabilității și durabilității programului. Sunt elaborate în așa fel încât să fie în strânsă legătură cu politicile și strategiile de dezvoltare națională, mai ales în ceea ce privește reducerea sărăciei, educația și reducerea șomajului.

Alte exemple de cooperare

- OIM/IPEC furnizează informații cu privire la activitățile depuse în legătură cu munca copiilor, comisiei drepturilor omului. La a 57 sesiune, comisia a adoptat rezoluția cu privire la traficul de femei și fete (nr. 2001/48) și la drepturile copiilor (nr. 2001/75) care au dus la ratificarea precoce a convenției cu privire la cele mai grave forme de muncă a copilului (182 OIM)
- OIM/IPEC participă activ la reuniunile la nivel înalt din sistemul ONU și contribuie tehnic la diverse evenimente printre care: Forumul mondial asupra educației (DAKAR 2000), Summit-ul mileniului (New York 2000), Conferința Mondială asupra Rasismului (Durban, 2001), al-2-lea Congres Mondial împotriva Exploatării Sexuale a Copiilor în scopuri comerciale (Yokohama 2001), Sesiunea extraordinară a ONU asupra copiilor (New York 2002)
- Pactul mondial este o platformă care reunește reprezentanții lumii afacerilor ca și organizațiile internaționale ale societății civile și ale muncii, pentru a consolida stâlpii sociali și de mediu indispensabili durabilității, mondializării economiei și asocierii popoarelor din întreaga lume la această mondializare. Secretarul General al Națiunilor Unite a cerut lumii afacerilor să susțină nouă principii, dintre care unul se referă la promovarea abolirii efective a muncii copiilor. OIM/IPEC a contribuit tehnic la examinarea politicilor întreprinse în cadrul pactului mondial.

Care este rolul parlamentarilor ?

Ei pun bazele dezvoltării viitoare pentru copiii de astăzi care vor deveni adulți

Parlamentarii reprezintă interesele poporului căruia trebuie să îi dea socoteală. Ca aleși ai poporului, politicienii nu pot să piardă din vedere următoarele obiective:

- Protecția drepturilor cetățenilor;
- Ameliorarea constantă a condițiilor de viață;
- Progresul constant în domeniul dezvoltării naționale.

Cele mai grave forme de muncă a copilului constituie un obstacol în realizarea acestor trei obiective:

- Ele arată că tratamentul copiilor este inuman. Nici o societate nu poate tolera un astfel de tratament pentru copii. Indiferența în fața violărilor flagrante ale drepturilor copilului sunt un afront adus demnității umane și onoarei unei țări.
- Sunt o cauză și o consecință a sărăciei. Desigur, copiii familiilor defavorizate nu au altă cale decât să alimenteze piața muncii, dar formele de muncă degradantă și inumană impusă anumitor copii îi mențin în mod cert în sărăcie. Privăți de educație, vor îngroșa rândurile adulților marcați moral, fizic și psihic, iar apoi copiii lor vor relua acest cerc vicios. Tolerarea perpetuării exploatarei copiilor echivalează cu condamnarea la sărăcie a generațiilor actuale și viitoare.
- Ele compromit eforturile de dezvoltare. Capacitatea unei țări de a se dezvolta și de a prospera în lumea actuală depinde mai mult decât oricând de calitatea resurselor umane. Privarea unui număr considerabil de copii și adolescenți de accesul la educație și formare profesională înseamnă sărăcirea țărilor interesate, de o mare parte din potențialul lor de dezvoltare. Obiectivul ultim rămâne eliminarea totală a muncii copiilor. Pentru multe țări este un obiectiv pe termen lung. Cu toate acestea, eradicarea celor mai grave forme de muncă a copilului se poate face mai rapid pentru că acest obiectiv, sprijinit de voința politică, poate fi realizat pe termen mai scurt. Parlamentarii sunt bine plasați pentru a genera și întreține acest angajament politic indispensabil. Ei au ca sarcină morală și politică să înscrie această problemă pe ordinea de zi a agendei naționale. Stabilitatea și prosperitatea actuală și viitoare ca și reputația lor pe scena internațională depind de aceste acțiuni.

În calitate de legiuitori și elemente de control al politicilor și programelor guvernamentale cât și ca mobilizatori ai opiniei publice, parlamentarii au capacitatea de a-și asuma roluri esențiale.

"Conferința cere tuturor statelor care nu au ratificat Convenția nr. 182 a OIM, ca și Convenția nr. 138 să încorporeze aceste instrumente în dreptul național"

Uniunea interparlamentară, a-106-a conferință Sept.2001

Ratificarea instrumentelor internaționale este prima etapă

Ratificarea convențiilor și tratatelor internaționale dovedește în fața comunității internaționale și a opiniei publice hotărârea puterilor publice de a realiza un anumit obiectiv politic. În majoritatea țărilor, această sarcină revine parlamentului și membrilor săi. Din acest motiv, legiuitorul este actor esențial pentru a demara procesul legislativ ce vizează să pună capăt celor mai grave forme de muncă ale copilului.

Principalul instrument care trebuie ratificat este convenția cu privire la cele mai grave forme de muncă a copilului nr. 182 din 1999.

Angajarea luptei contra exploatării copiilor va fi întărită prin ratificarea instrumentelor ONU printre care enumerăm:

- Convenția cu privire la drepturile copilului (numai două țări nu au ratificat-o);
- Două potocoale facultative, adoptate în mai 2000, privind implicarea copiilor în conflicte armate, vânzarea copiilor, prostituție infantilă, pornografia infantilă; cât și
- Convenția împotriva criminalității transnaționale și protocolul privind prevenirea, reprimarea și pedepsirea traficului de persoane, în special de femei și copii (decembrie 2000).

Respectarea convențiilor internaționale de către legislațiile naționale

Ratificarea unei convenții internaționale obligă țările să le respecte dispozițiile și să se supună controlului internațional al organismelor în drept. Ratificarea convenției nr.182 înseamnă pentru țările care au ratificat-o că protejează toți copiii de sub 18 ani împotriva tuturor formelor de exploatare și munci periculoase, clasificate de convenție ca fiind cele mai grave forme de muncă a copilului și că, în același timp, se prevăd pedepse pentru autorii infracțiunilor.

Odată ratificată Convenția nr. 182, parlamentarii trebuie să se asigure fie că legislația în vigoare acoperă în mod adecvat dispozițiile convenției sau, în caz contrar, că guvernul își exprima în mod clar obligația de a respecta convenția prin legislație și aceasta într-o perioadă de timp rezonabilă. Parlamentarii pot propune o lege pentru a stimula acțiunea guvernului. Parlamentarii trebuie să se asigure de disponibilitatea organismelor și fondurilor necesare respectării legii.

Să garanteze finanțarea programelor de acțiune

Convenția nr. 182 prevede că toate statele care au ratificat-o trebuie să elaboreze și să aplice programe de acțiune pentru a elimina cele mai grave forme ale muncii copiilor consultându-se cu organizațiile patronale, sindicale și alte grupuri de interese pentru aplicarea acestor programe. Chiar dacă convenția nu a fost ratificată sau nu este pe ordinea de zi, parlamentarii trebuie să vegheze, în cadrul funcțiilor pe care le au, la punerea în aplicare a unor programe de acțiune adecvate pentru a lupta împotriva celor mai grave forme de muncă ale copiilor în următoarele domenii:

- Măsuri pentru a împiedica copiii să fie angajați în cele mai grave forme de exploatare și pentru a-i scoate pe cei deja aflați în această situație;
- Măsuri de susținere financiară pentru copiii scoși din cele mai grave forme de muncă și familiile lor, dacă este necesar să se înlesnească accesul la forme de activități generatoare de venituri pentru părinți;
- Accesul la educația de bază pentru toți copiii.

În afara funcțiilor de control, parlamentarii pot să se asigure că organizațiile patronale și sindicale, chiar și ONG-urile participă la dezvoltarea și aplicarea programelor și că sunt încheiate acorduri adecvate pentru a coordona acțiunile tuturor ministerelor (crearea unei unități asupra muncii copilului).

În sfârșit, la constitutirea bugetului național, parlamentarii se pot asigura că sunt alocate fonduri suficiente pentru activitățile și organele publice esențiale programelor de eradicare a celor mai grave forme de muncă a copilului. Dintre exemplele cele mai elocvente:

- Bugetul educației, dată fiind importanța întăririi sistemului școlar pentru a se asigura că există școli pentru toate comunitățile și un număr suficient de cadre didactice bine formate;
- Bugetul pentru serviciile sociale pentru copii și familie;
- Bugetele alocate agenților de aplicare a legii, incluzând nu numai poliția și justiția ci și inspecția muncii și inspecția școlară.

Donatorii internaționali pot contribui la finanțarea anumitor activități, în favoarea copiilor care muncesc, însă nu trebuie să se conteze prea mult pe sursele de finanțare externe pentru că reducerea acestor resurse poate duce la întreruperea activităților. Fiecare stat trebuie să fie gata să facă ajustări, incluzând sacrificii financiare, pentru binele copiilor. Cu toate acestea, intensitatea eforturilor consimțite de o țară este proporțională cu asistența externă.

Justiția trebuie să sancționeze cele mai grave forme de muncă a copilului

Parlamentarii nu trebuie în nici un caz să intervină în administrarea justiției, însă ei pot să se asigure că:

- instituțiile judiciare lucrează eficient, obiectiv și imparțial;
- nu sunt supuse nici unei presiuni sau ingerințe din partea executivului sau grupuri influente susceptibile să se implice în formele grave ale muncii copilului;
- justiția este administrată în termene rezonabile;
- justiția dispune de mijloacele umane și financiare necesare pentru a-și îndeplini misiunea care îi revine în azul luptei împotriva celor mai grave forme de muncă a copilului.

Mobilizarea opiniei publice și fomarea de alianțe pentru combaterea celor mai grave forme de muncă a copilului

Le revine parlamentarilor obligația să mobilizeze opinia publică împotriva muncii copiilor denunțând mai ales cele mai flagrante cazuri. Ei sunt cel mai bine plasați pentru a influența opinia publică, mai ales comportamentul părinților care decid singuri sau sunt obligați să acorde prioritate muncii în dauna școlii.

În rândul acestor inițiative se pot enumera:

- Să susțină că munca copiilor nu trebuie folosită în programe sau instituții finanțate din fonduri publice sau că activitățile pe care le depun trebuie să fie munci ușoare limitate la perioade scurte care să nu influențeze frecventarea școlii;
- Să inițieze în circumscripțiile lor acțiuni pentru a scoate copiii din activități periculoase sau pentru a ameliora condițiile de viață ale copiilor care muncesc și ale familiilor lor.

Este de asemenea important ca parlamentarii să mențină contacte cu asociațiile patronale, sindicale și organismele locale din circumscripțiile lor, pentru identificarea sectoarelor care necesită o colaborare în vederea eradicării unor forme periculoase de muncă a copiilor. În același timp, poate fi util să aibă relații de muncă la nivel național cu același tip de organizații ca cele de mai sus și să lucreze cu ONG-uri care au experiență solidă în domeniul protecției copiilor care muncesc. În acest ghid, a mai fost menționată importanța conlucrării între organismele publice și cele private și între grupuri de interese divergente, dar care au în comun dorința de a face ca munca copiilor să înceteze. Parlamentarii pot fi catalizatorul unor asemenea alianțe.

Acțiunea pe scena internațională

Din anumite puncte de vedere, munca copiilor ia o amploare internațională nu doar datorită preocupărilor legate de acest subiect, dar și prin amploarea crescândă a turismului sexual și traficului internațional de copii. În plus, consumatorii își exprimă dorința ca produsele pe care le cumpără să nu fie fabricate de copii exploatați, chiar dacă aceștia sunt originari din țări îndepărtate. Lupta contra muncii copiilor trece prin întărirea cooperării internaționale cum demonstrează și dezvoltarea extraordinară a programului internațional pentru abolirea muncii copiilor (IPEC).

Parlamentarii au un rol esențial în cadrul acestui efort internațional, mai ales în colaborare directă cu alte țări, pentru a lupta împotriva traficului de copii. Ei trebuie să întărească colaborarea directă cu alte țări pentru urmărirea în justiție a cazurilor de exploatare sexuală a copiilor sau prin susținerea eforturilor unor organisme cum ar fi OIM, UNICEF și Uniunea Interparlamentară care luptă împotriva acestui flagel.

Ratificarea convențiilor nr. 138 și nr. 182 ale OIM

De ce?

Ratificarea unei convenții a OIM demonstrează clar comunității internaționale ca și opiniei publice naționale, angajamentul unei țări de a urmări anumite obiective, de a aplica anumite politici și de a-și supune politicile și legislația controlului internațional, în vederea respectării obligațiilor inerente ratificării. Acesta constituie o supapă de siguranță pentru că angajează nu numai guvernul semnat, dar și viitoarele guvernări; aplicarea convenției ratificate este astfel protejată de capriciile partidelor politice și de schimbările de guvern.

Întrebările 1 și 4 dau explicații detaliate asupra conținutului convențiilor și sistemului OIM. Convenția nr. 138 furnizează o serie de vârste minime admisibile pentru copii care lucrează. Organele de control ale OIM au admis că realizarea acestui obiectiv legat de abolirea oricărei forme de muncă a copiilor care sunt sub vârsta minimă fixată de convenție, constituie pentru numeroase țări un obiectiv pe termen lung care se exprimă adesea în ani. Acest motiv nu este suficient pentru a amâna ratificarea convenției nr. 138; aceasta constituie un obiectiv politic și un cadru de acțiune pe termen lung. Pe de altă parte, convenția nr. 182 cere statelor membre să elimine formele de muncă extrem de periculoase și intolerabile, într-un interval de timp determinat. Ele reflectă opinia comunității internaționale după care acest obiectiv poate și trebuie să fie realizat de urgență, fără să conteze nivelul lor de dezvoltare.

Cum?

Constituția OIM (art.19.5) prevede că statele membre se angajează să supună "autorităților în competența cărora intră această problemă" (în majoritatea țărilor este parlamentul) textele convențiilor și recomandărilor în termen de 1 an (sau în circumstanțe excepționale 18 luni) de la data adoptării de către Conferința Internațională a Muncii "în vederea transformării legii și luării de măsuri de alt ordin". Decizia de a ratifica o convenție constrânge țara să respecte dispozițiile, deci trebuie luate cu acordul autorităților competente (decizia aparține, în majoritatea țărilor, parlamentului). Odată luată decizia, un instrument de ratificare ia în general forma unei scrisori semnate de șeful statului sau guvernului sau de ministrul afacerilor externe și depuse la directorul general al Biroului Internațional al Muncii.

Ce rol au parlamentarii?

- Principalul rol al parlamentarilor, ca reprezentanți ai poporului, este de a promova adeziunea publică pentru ratificare;
- Dacă convenția nu a fost ratificată, parlamentarii pot înlătura obstacolele și pot lucra în favoarea ratificării;
- Parlamentarii ar trebui să ceară executivului să stabilească acțiunile pe care le va întreprinde pentru respectarea în drept și în practică a dispozițiilor convenției.

Lista de control pentru respectarea convenției nr. 182, în drept și practică

Art.1

- Există o legislație care interzice cele mai grave forme de muncă a copilului?
- Statul ia măsuri eficiente pentru eliminarea celor mai grave forme de muncă a copilului?
- Statul lucrează asupra acestei probleme în urgență?

Art. 2

- Interdicția celor mai grave forme de muncă a copilului și combaterea acestui flagel acoperă toți copiii (fete și băieți de sub 18 ani)?

Art. 3

- Acțiunea juridică și alte tipuri de acțiuni se referă la interzicerea și eliminarea:
 - Tuturor formelor de sclavaj sau practici similare;
 - Vânzării și traficului de copii;
 - Servituții pentru datorii;
 - Muncii forțate sau obligatorii;
 - Recrutării copiilor în conflicte armate;
 - Utilizării copiilor în scop de prostituție;
 - Utilizării copiilor în scopuri pornografice;
 - Utilizării copiilor în activități ilicite, mai ales producerea și traficul de stupefiante;
 - Muncii susceptibile să fie dăunătoare sănătății, securității și moralității copiilor?

Art. 4

- S-a identificat pe cale legislativă sau pe altă cale tipurile de muncă susceptibile să dăuneze sănătății, securității și moralității copiilor?
- Au fost asociate la această identificare organizațiile patronale și sindicale?
- S-au luat în considerare paragrafele 3 și 4 ale recomandării nr. 190 a OIM privind cele mai grave forme de muncă a copiilor?
- Statul a identificat locurile de muncă în care sunt recrutați copii?
- Au fost consultate organizațiile patronale și sindicale la această identificare?
- Este prevăzută revizuirea periodică a listei de munci care pot dăuna sănătății, securității și moralității?

Art. 5

- Există mecanisme stabilite sau desemnate pentru controlul aplicării convenției?
- Organizațiile patronale și sindicale au fost consultate la crearea sau desemnarea acestor organisme?

Art.6

- Statul a elaborat și lansat aplicarea de programe pentru eliminarea celor mai grave forme de muncă a copilului?
- Instituțiile publice abilitate și organizațiile sindicale și patronale au fost consultate la elaborarea și aplicarea acestor programe?
- S-a ținut cont de punctele de vedere ale altor grupări interesate?

Art. 7

- Statul ia toate măsurile necesare pentru a garanta aplicarea eficientă a convenției?
- Statul a prevăzut sancțiuni penale pentru respectarea convenției?
- Sancțiunile sunt aplicate?
- S-au luat măsuri eficiente însoțite de termene pentru a:
 - Preveni recrutarea copiilor în cele mai grave forme de muncă
 - Oferi asistență directă pentru scoaterea copiilor din cele mai grave forme de muncă
 - Oferi asistență directă pentru readaptare și reintegrare socială
 - Garanta accesul gratuit la educație și, atunci când este cazul, la formări profesionale pentru acești copii
 - Identifica și intra în contact cu cei mai expuși copii
 - Ține seama de necesitățile speciale ale fetelor

Art. 8

- Statul cooperează cu alte țări pentru aplicarea dispozițiilor convenției?
- Statul oferă asistență altor țări pentru aplicarea convenției (mai ales pentru țările dezvoltate) incluzând susținerea:
 - dezvoltării economice și sociale
 - programelor de eradicare a sărăciei
 - școlarizării generale.

În cuprinsul tuturor articolelor trebuie avut în vedere că băieții și fetele sunt tratați egal.

Cum trebuie acționat

Asigurați-vă că țara dumneavoastră a ratificat convențiile nr. 138 și nr. 182 ale OIM. În cazul în care nu a participat la ratificarea celor două convenții, asigurați-vă că a ratificat convenția nr. 182. Dacă nu a ratificat-o:

- întrebați ministerele de resort asupra motivelor;
- verificați că procesul de ratificare decurge normal;
- verificați că raportul național al guvernului supus urmăririi OIM, referitor la principiile și drepturile fundamentale ale muncii, că obstacolele ratificării sunt menționate în acest raport.

Dacă convenția nr. 182 a fost ratificată sau este pe cale să fie:

- întrebați guvernul asupra măsurilor pe care le-a luat sau intenționează să le ia în vederea respectării dispozițiilor convenției utilizând lista de control de mai sus.

Dacă convenția 182 nu a fost ratificată și dacă ratificarea nu este pe ordinea de zi SAU a fost ratificată dar credeți că măsurile adecvate nu au fost luate:

- adresați întrebări guvernului;
- lansați o dezbateră parlamentară;
- prezentați un proiect de lege;
- mobilizați opinia publică.

Adoptarea și aplicarea legii vizând cele mai grave forme de muncă ale copilului

Ratificarea convenției nr. 182 nu este suficientă pentru a eradica cele mai grave forme de muncă a copilului. Ea face dovada angajamentului că statul care a ratificat-o întreprinde acțiuni în vederea realizării acestui obiectiv. Legislația furnizează baza unei asemenea acțiuni.

"toate statele membre care ratifică prezenta convenție trebuie să ia măsuri imediate și eficiente pentru a asigura interzicerea și eliminarea imediată a celor mai grave forme de muncă ale copilului"

Articolul 1 al convenției nr. 182 OIM

Rolul legislației

- Traduce obiectivele și principiile normelor internaționale în legislația națională;
- Definește principiile, obiectivele și prioritățile de acțiune națională în domeniul combaterii celor mai grave forme de muncă ale copilului;
- Creează mecanisme pentru această acțiune;
- Stabilește drepturile și responsabilitățile specifice;
- Acordă statului responsabilitatea protecției copiilor;
- Formează cadrul unei concepții comune pentru toți actorii implicați;
- Propune o măsură a evaluării performanțelor;
- Oferă o bază și proceduri pentru rezolvarea plângerilor și investigații;
- Prevede reparații pentru victime; și
- Prevede sancțiuni împotriva autorilor infracțiunilor.

Cum?

Prima etapă

Prima etapă constă într-o analiză a ansamblului legislației pentru a afla dacă.

- Interzice efectiv toate formele grave de muncă a copiilor, conform definiției convenției 182. Țara este datoare să facă o astfel de un astfel analiză indiferent dacă convenția nr. 182 a fost sau nu ratificată; chiar dacă ratificarea nu va avea loc într-un viitor apropiat, convenția și recomandarea care o însoțește furnizează sfaturi utile. Mai multe tipuri de legislații trebuie examinate.

De exemplu, **dreptul penal** interzice:

- toate formele de sclavie a copiilor;
- vânzarea și traficul de copii;
- servitutea pentru datorii, munca forțată sau obligatorie;
- utilizarea, recrutarea sau oferirea unui copil în scopuri ilicite, mai ales pentru producerea și traficul de stupefiante;
- utilizarea, recrutarea sau oferirea unui copil pentru prostituție sau pornografie?

Dreptul militar interzice recrutarea și utilizarea în conflicte armate a copiilor sub 18 ani?

Legislația muncii prevede o vârstă minimă pentru intrarea în câmpul muncii în general și pentru anumite forme periculoase, în special? Organizațiile patronale și sindicatele au fost consultate atunci când au fost identificate condițiile periculoase de muncă de la care trebuie excluși toți copiii sub 18 ani. Legislația care reglementează ucenicia prevede garanții adecvate împotriva recrutării copiilor pentru cele mai grave forme de muncă ale copilului?

Legislația cu privire la protecția copiilor, codurile refritoare la minori și la copii sunt conforme cu legislația muncii?

- Se prevede accesul la educația de bază gratuită și, atunci când este cazul, la o formare;
- Sunt prevăzute reparații și indemnizații adecvate pentru copiii care au fost supuși formelor cele mai grave de muncă și pentru familiile lor;
- Se prevăd sancțiuni adecvate pentru cei care contravin legii;
- Numește autoritatea competentă, răspunzătoare de îndeplinirea legii.

În urma acestei analize, trebuie prezentat parlamentului un proiect legislativ, pentru a umple golurile legislative și a le adapta dispozițiilor convenției nr. 182.

Definirea formelor periculoase de muncă

Analiza legislației existente, amendamentele și proiectele legislative trebuie să țină cont și de problemele referitoare la muncile periculoase. Convenția nr.182 include printre cele mai grave forme de muncă a copilului "muncile care prin natura lor sau condițiile în care sunt executate sunt susceptibile de a fi nocive pentru sănătatea, securitatea sau moralitatea copilului", dar îi lasă fiecărei țări posibilitatea de a defini în legislația și reglementările ei care sunt aceste tipuri de munci, după consultări cu organizațiile patronale, sindicale și de a identifica sectoarele care folosesc mâna de lucru infantilă. În acest stadiu, trebuie ținut cont de **dispozițiile recomandării nr. 190**:

"Capitolul II. Munci periculoase"

3. Identificând tipurile de muncă vizate de articolul 3(d) a convenției și localizarea lor, trebuie luate în considerație:
 - a) muncile care expun copiii la maltratări fizice, psihologice sau sexuale;
 - b) muncile care se efectuează sub pământ, sub apă sau la înălțimi periculoase sau în spații închise;
 - c) muncile care se efectuează cu mașini, materiale sau unelte periculoase sau care implică manipularea sau transportul de greutate mari;
 - d) muncile care se efectuează într-un mediu nesănătos de exemplu expunerea copiilor la substanțe, agenți sau proceduri periculoase sau la condiții de temperatură, zgomot sau vibrații periculoase pentru sănătate;
 - e) muncile care se efectuează în condiții foarte dificile de exemplu pe durate lungi sau noaptea și muncile unde copilul este reținut în mod nejustificat la locul de muncă.
4. În ceea ce privește tipurile de muncă din articolul 3(d) al convenției cât și paragraful 3 de mai sus, legislația națională sau autoritățile competente pot, după consultări cu patronatul și sindicatele, să autorizeze munca de la vârsta de 16 ani, dacă sănătatea, securitatea și moralitatea copiilor sunt protejate și dacă au primit o formare profesională adaptată ramurii de activitate în care lucrează.

Paragrafele 3 și 4 ale Recomandării nr. 190

Legislația nu are sens dacă nu este aplicată

Trebuie examinate mecanismele de aplicare a legii: serviciile de inspecție a muncii și inspecție școlară, forțele de poliție și instituțiile judiciare. Trebuie identificate principalele obstacole în exercitarea legii. Aceste obstacole pot fi datorate faptului că:

- numeroase forme grave de muncă ale copilului sunt greu de constatat;
- copiii care muncesc sunt expuși la riscuri grave în atelierele mici din sectorul neoficial, în întreprinderile familiale sau de mici dimensiuni care sunt adesea excluse din legislația muncii și scapă așadar serviciilor de inspecție muncii.

În primul caz, trebuie consolidate nu numai serviciile de execuție, ci îmbunătățite și relațiile cu comunitățile locale pentru a depista sectoarele care utilizează copii pentru cele mai grave forme de muncă. În cel de-al doilea caz, accentul trebuie pus mai curând pe educația și informarea tuturor persoanelor interesate în legătură cu riscurile folosirii diferitelor substanțe sau a diferitelor munci ale copiilor și adolescenților, mai curând decât pe acțiunile împotriva patronilor.

O atenție specială trebuie acordată modului în care legea se aplică copiilor defavorizați și familiilor lor. Faptul că acești copii nu sunt școlarizați nu trebuie considerat o crimă, ci mai curând o problemă care poate fi rezolvată prin metode de încurajare și stimulare. Copiii angajați în activități infracționale (prin înșelăciune, vânzare sau constrângere) riscă să fie pedepsiți de două ori: pentru lipsa educației și pentru activitățile infracționale. Cu alte cuvinte, prostituția infantilă trebuie considerată drept infracțiune, nu din punctul de vedere al copilului, ci al persoanei care "utilizează, recrutează sau oferă" copii în scopuri de prostituție. Vinovat nu este copilul constrâns să exercite o activitate ilicită cum ar fi traficul de stupefiante, ci mai curând persoana care îl utilizează. Un alt aspect este adesea neglijat: copiii se trezesc deseori închiși alături de delicvenți adulți; consecințele pot fi catastrofale pentru dezvoltarea lor, în momentul în care acești copii au nevoie de readaptare.

Cooperarea internațională câștigă teren în aplicarea legii, mai ales în lupta împotriva turismului sexual, difuzarea internațională de materiale cu conținut pedofil, incluzând internetul, vânzarea și traficul de copii în scopuri de prostituție în alte țări. Cooperarea între instituțiile judiciare naționale și agențiile însărcinate cu aplicarea legii (mai ales la nivelul procedurilor penale și judiciare, de extrădare a vinovatului, de repatriere și de unificare familială a victimelor traficului) trebuie întărită pentru a lupta împotriva acestor forme extreme de exploatare a copiilor. Între altele, serviciile interpol trebuie solicitate pentru a permite identificarea și arestarea vinovaților. În acest moment, încep să apară noi proceduri juridice, axate pe colaborarea transnațională, în vederea desființării acestui flagel, ca de exemplu jurisdicția extrateritorială care vizează inițierea urmăririi penale împotriva turismului sexual și jurisdicția universală pentru a pedepsi criminalii de război care utilizează, de exemplu, copiii pentru a participa la conflicte militare.

Care este rolul parlamentarilor?

Parlamentarii au un rol central în această etapă a luptei împotriva celor mai grave forme de muncă a copilului. În calitate de legiuitori, ei trebuie să se asigure că legile țării lor interzic efectiv toate formele grave de muncă a copiilor, așa cum sunt definite în convenția nr. 182 și că se prevede crearea unui cadru de acțiune juridică adecvată pentru a asigura respectarea legii. În caz contrar, ei trebuie să facă presiuni pentru modificarea sau revizuirea legilor și trebuie să se asigure că există sancțiuni împotriva violărilor legii și că există o indemnizație adecvată pentru copii și familiile lor. Ei nu pot și nu trebuie să intervină în aplicarea legii, dar trebuie să se asigure că mecanismele de execuție beneficiază de finanțări adecvate și funcționează în mod eficient, expeditiv și uman.

Cum trebuie acționat?

Asigurați-vă că legislația în vigoare este supusă analizei de către serviciile guvernamentale, comisiile parlamentare sau orice alt organism oficial competent, pentru a determina dacă interzice fără echivoc, în ansamblu, cele mai grave forme ale muncii copiilor, atât pentru băieți cât și pentru fete sub 18 ani.

- Toate formele de sclavaj sau practici similare;
- Vânzarea și traficul de copii;
- Servitutea pentru datorii;
- Munca forțată sau obligatorie;
- Recrutarea copiilor în conflicte armate;
- Utilizarea copiilor în scop de prostituție;
- Utilizarea copiilor în scopuri pornografice;
- Utilizarea copiilor în activități ilicite, mai ales producerea și traficul de stupefiante;
- Muncii susceptibile să dăuneze sănătății, securității și moralității copiilor?

Asigurați-vă că legislația interzice angajarea copiilor sub 18 ani în muncii susceptibile să dăuneze sănătății, securității sau moralității și că lista acestui tip de activități a fost stabilită consultând organizațiile naționale, patronale și sindicale. Dacă această analiză arată existența unor carențe sau slăbiciuni ale legii față de convenția nr. 182 sau scoate la iveală incoerențe, faceți presiuni ca noua lege să remedieze aceste deficiențe.

În ceea ce privește noua legislație:

- Verificați că organizațiile patronale și sindicale au fost consultate;
- Insistați pe faptul că aceste organisme trebuie consultate cu privire la legislația sau reglementările legate de tipurile de muncă periculoase, de la care copii sub 18 ani trebuie excluși;
- Asigurați-vă că consultările tripartite asupra muncilor periculoase iau în considerare următoarele categorii generice de muncă:
 - muncile care expun copiii la maltratări fizice, psihologice sau sexuale;
 - muncile care se efectuează sub pământ, sub apă sau la înălțimi periculoase sau în spații închise;
 - muncile care se efectuează cu mașini, materiale sau unelte periculoase sau care implică manipularea sau transportul de greutate mari;
 - muncile care se efectuează într-un mediu nesănătos, de exemplu expunerea copiilor la substanțe, agenți sau proceduri periculoase sau la condiții de temperatură, zgomot sau vibrații periculoase pentru sănătate;
 - muncile care se efectuează în condiții foarte dificile, de exemplu pe durate lungi sau noaptea sau muncile unde copilul este reținut în mod nejustificat la locul de muncă.
- Asigurați-vă că legislația cu privire la programele de educație profesională, de formare și ucenicie protejează tinerii împotriva formelor periculoase de muncă;
- Asigurați-vă că legislația referitoare la programele de educație profesională, de formare și ucenicie acordă prioritate admiterii sau readmiterii copiilor scoși din cele mai grave forme de muncă;
- Asigurați-vă că toată legislația care condamnă cele mai grave forme de muncă a copilului se aplică ansamblului sectoarelor economice, incluzând mai ales sectoarele cunoscute ca folosind copii în forme periculoase și abuzive de muncă, cum ar fi agricultura, menajul, întreprinderile familiale și de mici dimensiuni din sectorul neoficial;
- Asigurați-vă că acei copii care exercită o activitate pe cont propriu beneficiază și ei de protecție;
- Dacă lărgirea acoperirii juridice la toate sectoarele este imposibilă sau irealizabilă, asigurați-vă că alte programe de inspecție și protecție mai puțin oficiale sunt disponibile pentru copiii din aceste sectoare.

Asigurați-vă că legislația prevede:

- Sancțiuni penale sau financiare aplicabile autorilor infracțiunilor;
- Sancțiuni administrative adecvate aplicabile întreprinderilor care comit o infracțiune;
- Indemnizații adecvate pentru victime.

Asigurați-vă că dispozițiile legislative care interzic cele mai grave forme de muncă a copiilor, inclusiv sancțiunile pentru violarea legii, sunt bine mediatizate și că sunt ușor accesibile ansamblului populațiilor.

În ceea ce privește mecanismele de aplicarea a legii:

- Asigurați-vă că serviciile de inspecție (a muncii și școlare), serviciile de poliție și autoritățile judiciare sunt informate în legătură cu dispozițiile legislative care interzic cele mai grave forme de muncă a copilului și cu modalitățile de identificare a infracțiunilor și că sunt capabile să execute sarcinile care le sunt încredințate;
- Asigurați-vă că victimele beneficiază de protecție din partea poliției și de asistență judiciară adecvată și că se recurge la proceduri juridice favorabile copiilor, ca și la protecția martorilor;
- Asigurați-vă că autoritățile judiciare funcționează eficient și imparțial, că nu sunt supuse presiunilor și că procedurile justiției durează puțin;
- Asigurați-vă că acei copii care ajung în bande criminale prin constrângere sau înșelătorie nu sunt tratați ca infractori și beneficiază de o readaptare potrivită situației;
- Asigurați-vă că asociațiile naționale pentru drepturile omului și organismele similare sunt capabile să controleze exercitarea legii.

Verificați că guvernul țării dumneavoastră colaborează cu alte guverne:

- La elaborarea măsurilor de aplicare a legii și convențiilor internaționale de luptă împotriva exploatarei copiilor și a celor mai grave forme de muncă a copilului;
- Oferind asistență, inclusiv asistența financiară la elaborarea și punerea în practică a programelor de reformă legislativă și la întărirea mecanismelor de execuție.

Elaborarea de programe în vederea eradicării celor mai grave forme de muncă a copilului

De ce?

Cu toate că este esențială, interzicerea legală nu este suficientă prin ea însăși pentru a elimina cele mai grave forme de muncă a copilului. Legislația trebuie să fie sprijinită de programe atent elaborate și coordonate incluzând măsuri preventive și corective de luptă împotriva cauzelor muncii copiilor, mai ales starea de sărăcie a familiilor și a comunităților în care trăiesc acești copii, cât și proasta calitate a sistemului educativ. Aceste programe dovedesc în fața opiniei publice naționale și internaționale angajamentul profund al puterilor publice față de eliminarea de urgență a celor mai grave forme de muncă a copilului. În acest scop, conform dispozițiilor explicite ale convenției nr.182, țările care o ratifică trebuie să "elaboreze și să pună în practică programe de acțiune, în vederea eliminării cu prioritate a celor mai grave forme de muncă a copiilor". Se cere, de asemenea, luarea de măsuri eficiente, într-un interval determinat.

Cum?

Guvernul trebuie să joace un rol principal în elaborarea acestor programe, în colaborare cu organizațiile patronale și sindicale și ținând cont de punctele de vedere ale societății civile, inclusiv de cel al copiilor angajați în cele mai grave forme de muncă. Convenția vorbește în mod clar despre instituirea acestui tip de consultări.

Prima etapă constă în desemnarea autorității competente, investită cu responsabilitate centrală în elaborarea și aplicarea unui program de acțiune integrată împotriva eliminării celor mai grave forme de muncă a copiilor. Această responsabilitate ar putea reveni unei unități create special în acest scop sau unui departament public, cum ar fi Ministerul Muncii. Pentru a fi eficientă, o astfel de unitate trebuie să impună respect și să se asigure de colaborarea diferitelor servicii guvernamentale cât și neguvernamentale.

Interzicerea celor mai grave forme de muncă a copiilor și acțiunea imediată în vederea eliminării lor

Dispoziții ale recomandării nr. 190 a OIM

III. Punerea în aplicare

5 (1) Informațiile detaliate și date statistice privind natura și răspândirea muncii copiilor trebuie să fie sintetizate actualizate în vederea stabilirii priorităților de acțiune națională vizând abolirea muncii copiilor și în special interzicerea și eliminarea celor mai grave forme, și aceasta imediat.

5(2) În măsura posibilului, aceste informații și date statistice trebuie defalcate pe sexe, grupe de vârstă, profesii, ramură economică, frecvența școlară și localizarea geografică. Ar trebui să se ia în considerație și importanța unui sistem eficient de înregistrare a nașterilor care să se ocupe de eliberarea actelor de naștere.

5(3) Ar trebui sintetizate și actualizate datele pertinente referitoare la violarea dispozițiilor naționale vizând interzicerea și eliminarea celor mai grave forme de muncă a copiilor.

6. Strângerea și prelucrarea datelor menționate în paragraful 5 trebuie efectuate ținându-se cont cu strictețe de dreptul la protejarea vieții private.

7. Informațiile culese conform paragrafului 5 trebuie comunicate în mod regulat Biroului Internațional al Muncii.
8. Membrii trebuie să stabilească sau să desemneze mecanisme naționale adaptate pentru a supraveghea aplicarea dispozițiilor naționale cu privire la interzicerea și eliminarea celor mai grave forme de muncă a copiilor, după consultări cu organismele patronale și sindicale.
9. Membrii trebuie să se asigure că autoritățile competente însărcinate să pună în aplicare dispozițiile naționale vizând interzicerea și eliminarea celor mai grave forme de muncă a copilului, cooperează și își coordonează activitățile.
10. Legislația națională sau autoritatea competentă trebuie să desemneze persoanele care vor fi făcute responsabile în cazul nerespectării legislației naționale privind interzicerea și eliminarea celor mai grave forme de muncă ale copilului.
11. Cu condiția să respecte principiile de drept național, Membrii trebuie, să coopereze la efortul internațional vizând interzicerea și eliminarea celor mai grave forme de muncă a copiilor:
 - a. adunând și schimbând informații referitoare la infracțiunile penale care implică rețele internaționale;
 - b. căutând și urmărind persoanele implicate în vânzarea și traficul de copii sau în utilizarea, recrutarea sau oferirea de copii în scopuri ilicite, prostituție sau de producere de materiale pornografice sau spectacole pornografice;
 - c. să țină evidența autorilor unor asemenea tipuri de infracțiuni.
12. Membrii trebuie să prevadă că formele cele mai grave de muncă ale copiilor enumerate mai jos sunt infracțiuni penale:
 - a. toate formele de sclavie sau practici analoage cum ar fi vânzarea sau traficul de copii, servitutea pentru datorii, ca și munca forțată sau obligatorie, inclusiv recrutarea forțată sau obligatorie a copiilor, în vederea utilizării lor în conflicte armate;
 - b. utilizarea sau oferirea de copii în scop de prostituție, pentru producerea de material pornografic sau spectacole pornografice;
 - c. utilizarea, recrutarea sau oferirea copiilor pentru scopuri ilicite, mai ales producerea și traficul de stupefiante, așa cum sunt definite de convențiile internaționale sau pentru activități care implică portul sau utilizarea de arme de foc sau alte arme.
13. Membrii trebuie să vegheze ca sancțiunile, inclusiv sancțiunile penale, să fie aplicate în caz de violare a legislației naționale vizând interzicerea și eliminarea tipurilor de muncă menționate în articolul 3 al convenției.
14. Dacă este cazul, membrii trebuie să prevadă în urgență alte mijloace administrative, civile sau penale pentru a asigura aplicarea efectivă a dispozițiilor vizând interzicerea și eliminarea celor mai grave forme de muncă a copiilor, de exemplu prin supravegherea întreprinderilor care au recurs la cele mai grave forme de muncă a copilului și, în cazul în care violările persistă, retragrea temporară sau definitivă a autorizațiilor de funcționare.
15. Alte măsuri vizând interzicerea și eliminarea celor mai grave forme de muncă a copiilor ar putea fi:
 - a) informarea, sensibilizarea și mobilizarea publicului larg, inclusiv a conducătorilor politici naționali și locali, a parlamentarilor, a autorităților judiciare;
 - b) înlesnirea asocierii dintre organizațiile patronale și cele sindicale și a altor formațiuni ale societății civile;
 - c) formarea agenților administrațiilor interesate, în special a inspectorilor (de muncă, școală) și reprezentanților legii cât și a altor profesii implicate;
 - d) să permită oricărui membru să-i urmărească pe teritoriul său pe cetățenii săi care comit infracțiuni la legislația națională vizând interzicerea și eliminarea imediată a celor mai grave forme de muncă a copiilor, chiar atunci când aceste infracțiuni sunt comise în afara teritoriului național;

- e) să simplifice procedurile judiciare și administrative și să se asigure că sunt adaptate și rapide;
- f) să încurajeze întreprinderile să pună la punct politici de aplicare a obiectivelor convenției;
- g) să evalueze și să facă cunoscute cele mai bune practici privind eliminarea muncii copiilor;
- h) să facă cunoscute dispozițiile juridice sau de altă natură referitoare la munca copiilor;
- i) să prevadă proceduri speciale privind plângerile și dispozițiile care vizează protecția celor care sesizează violări ale dispozițiilor convenției împotriva tuturor discriminărilor și represaliilor și să pună la dispoziție linii telefonice (hotline) sau centre de asistență și mediatori;
- j) să adopte măsuri adecvate în vederea ameliorării infrastructurii educative și de formare necesare cadrelor didactice pentru a răspunde nevoilor tinerilor;
- k) în măsura posibilului, în programele de acțiune națională să țină cont de necesitatea:
 - i) promovării găsirii unor locuri de muncă și formării profesionale a părinților și adulților care aparțin familiilor copiilor care muncesc în condițiile definite de această convenție;
 - ii) de a sensibiliza părinții la problemele copiilor care lucrează în asemenea condiții.

16. O cooperare și/sau o asistență internațională între membri în vederea interzicerii și eliminării celor mai grave forme de muncă a copiilor trebuie să completeze eforturile făcute la scară națională și ar putea să fie dezvoltate și puse în aplicare cu consultarea organizațiilor patronale și sindicale. O asemenea cooperare și/sau asistență internațională ar trebui să includă:

- a) mobilizarea de resurse pentru programele naționale sau internaționale;
- b) asistență reciprocă în materie juridică;
- c) asistență tehnică, inclusiv schimbul de informații;
- d) măsuri de sprijin pentru dezvoltarea economică și socială și a programelor de eradicare a sărăciei și de educație universală.

Paragrafele 5-16 ale recomandării 190

Programele de acțiune pot lua mai multe forme. Astfel, acestea pot fi prezentate ca simple documente precizând în detaliu obiectivele, acțiunile și responsabilitățile diferitelor organisme (servicii guvernamentale și ministere, colectivități locale, parteneri sociali, ONG-uri) cărora le revine sarcina aplicării acestora. Pot, de asemenea, să se prezinte sub forma unui plan director central care definește strategia globală și obiectivele care cuprind programe specifice privind anumite sectoare sau regiuni. În țările mari, mai ales, în ceea ce privește deciziile referitoare la programe și proiecte precise care trebuie puse în practică, responsabilitatea trebuie descentralizată la nivel local. Într-un asemenea sistem, funcția structurii centrale ar consta în fixarea cadrului politic, controlul aplicării și în oferirea de asistență la nivel local, aatunci când este cazul.

Forma adoptată de programul de acțiune contează mai puțin; acesta trebuie înainte de toate să fie convingător și să demonstreze hotărârea guvernului de a opri practicile inumane și intolerabile definite de expresia "cele mai grave forme de muncă ale copiilor"; Programul trebuie să prevadă o acțiune concertată a diferitelor instituții guvernamentale și neguvernamentale, pentru a putea ajuta copiii cei mai expuși și trebuie să beneficieze de susținerea și angajarea unei alianțe ce regroupează forțele sociale, economice și politice ale țării.

În funcție de practica constituțională națională, acest tip de program va fi supus dezbaterii și aprobării parlamentului. Aprobarea parlamentului este necesară de fiecare dată când legislația o cere și sau atunci când programele au nevoie de fonduri publice suplimentare. Odată adoptat, programul trebuie să fie mediatizat în toată țara, într-o formă accesibilă și ușor de înțeles de către toate păturile societății.

Care trebuie să fie conținutul programelor de acțiune națională?

Conținutul unor asemenea programe a fost detaliat în capitolele precedente ale ghidului și mai ales la Întrebarea 5. Este clar că acesta va fi diferit de la o țară la alta, în funcție de diversitatea contextelor. Dar, în general, este de așteptat ca un program de acțiune să dea indicații precise despre ceea ce se va întreprinde în diferite domenii.

Convenția nr. 182 cere ca membrii să ia măsuri eficiente într-un termen determinat, pentru a ataca problema. Programele de acțiune trebuie să specifice atât obiectivele și rezultatele măsurilor propuse cât și calendarul impus pentru realizarea celor din urmă, incluzând obiectivul central legat de eradicarea definitivă a celor mai grave forme de muncă a copiilor. Programele de luptă împotriva celor mai grave forme de muncă a copiilor ar trebui să fie mai curând integrate în programele de dezvoltare globale a țării, decât să fie o problemă secundară consumatoare de fonduri care mai bine ar fi folosite pentru dezvoltare. Numeroase măsuri de luptă împotriva celor mai grave forme de muncă a copiilor pot și trebuie să fie elaborate și aplicate astfel încât să ducă la ameliorări importante, în beneficiul întregii comunități.

Indicații asupra măsurilor pe care orice program de acțiune le poate lua.

- Sensibilizarea opiniei publice, inclusiv a copiilor și familiile lor, în legătură cu pericolele și abuzurile inerente celor mai grave forme de muncă ale copilului și înfrângerea rezistenței și apatiei în fața măsurilor de luptă contra acestui flagel.
- Măsuri de prevenire, respectiv măsuri de identificare a copiilor cei mai expuși riscului de a fi angajați în forme intolerabile de muncă, de avertizare a copiilor și părinților în legătură cu riscurile la care se supun, de motivare a copiilor să-și continue școlarizarea, acțiuni realizate de organisme de execuție în vederea întăririi supravegherii persoanelor sau a întreprinderilor suspectate de exploatarea copiilor; acțiuni realizate de inspecția muncii sau de alte structuri pentru a atrage atenția patronilor, copiilor și părinților lor asupra riscurilor grave; acțiuni în vederea împiedicării altor copii să-i înlocuiască pe cei scoși din cele mai grave forme de exploatare.
- Retragerea copiilor din cele mai grave forme de muncă: identificarea întreprinderilor care folosesc copiii; începerea urmăririi penale împotriva autorilor infracțiunilor, retragerea copiilor inclusiv prin forță, dacă este necesar; controlul întreprinderilor care au renunțat spontan la munca copiilor deoarece aceștia vor avea nevoie de o atenție și o îngrijire speciale.
- Readaptarea copiilor scoși din muncă: îngrijiri medicale, consiliere psihologică pentru copiii care au suferit traumatisme în urma tratamentelor la care au fost supuși; asistență și protecție juridică pentru copiii amenințați cu represalii; educație de bază și cursuri de alfabetizare pentru copiii care nu au fost școlarizați niciodată și care nu pot fi integrați imediat în învățământul normal.
- Accesul la educației și/sau la formare a tuturor copiilor: măsuri pentru ameliorarea sistemului școlar atât cantitativ (multiplicarea numărului de școli și cadre didactice, mai ales în regiunile sărace) cât și calitativ (ameliorarea programelor și a formării cadrelor didactice); măsuri de sprijin pentru reintegrarea copiilor în școală; oferirea unor cursuri de calificare pentru copii prin metode formale sau informale de ucenicie.
- Programe generatoare de venituri pentru copii și familiile lor: ajutoare financiare care să le permită copiilor din familiile sărace să fie școlarizați sau să le faciliteze reintegrarea școlară (cantină gratuită, subvenții pentru haine sau burse pentru copii); rețea de securitate socială sau programe speciale care să genereze locuri de muncă pentru adulți și familie.

Care este rolul parlamentarilor?

Figuri politice cheie ale unei țări și reprezentanți ai poporului, parlamentarii au interese în dezvoltarea politicilor importante, cum ar fi lansarea programelor descrise anterior. Dacă asemenea programe sunt prezentate parlamentului, parlamentarii trebuie să le examineze cu grijă pentru a se asigura că ele oferă un răspuns adaptat problemei celor mai grave forme de muncă a copiilor și că acțiunile propuse sunt coerente cu obiectivele mai vaste ale dezvoltării naționale.

În calitate de legiuitori, parlamentarii se vor asigura că acțiunea propusă este coerentă cu legislația în domeniu și că programul în ansamblul său are o bază juridică solidă. Se vor asigura, de asemenea, că programele sunt însoțite de termene adică fixează date precise pentru realizare obiectivelor și pentru eradicarea celor mai grave forme de muncă ale copiilor. Parlamentarii vor verifica că aceste date sunt destul de ambițioase pentru a mobiliza susținerea și participarea tuturor părților interesate și îndeajuns de realiste pentru a fi respectate.

Dacă programele de eradicare a celor mai grave forme de muncă ale copiilor nu sunt discutate în parlament și deci nu sunt supuse aprobării lor, parlamentarii pot interoga executivul asupra acestei probleme și pot face o declarație de principii în fața parlamentului. Toate țările, inclusiv țările mai puțin dezvoltate, trebuie să încurajeze dezbaterile în jurul problemei exploatarea copiilor și consecințele pentru societate și comunitatea internațională.

Cum să acționăm?

Verificați dacă țara dumneavoastră are un program de acțiune în vederea eliminării celor mai grave forme de muncă a copiilor. În caz contrar, interogați guvernul pentru a ști dacă intenționează să elaboreze un program în acest sens. Dacă răspunsul la întrebarea precedentă este negativ sau ezitant, insistați asupra importanței unui asemenea program. Dacă țara dumneavoastră a ratificat convenția nr. 182 a OIM, precizați că elaborarea și punerea în aplicare a programelor naționale este o obligație fundamentală înscrisă în convenție.

Dacă țara are un program național de luptă împotriva celor mai grave forme de muncă a copiilor sau dacă se prevede să aibă unul în curând:

- Informați-vă care este departamentul cu responsabilitatea principală în elaborare și control;
- Evaluați dacă sprijinul primit de acest departament din parte autorităților statului este suficient și dacă are autoritatea necesară pentru a mobiliza sprijinul și participarea tuturor ministerelor și serviciilor publice la nivel central și local;
- Verificați dacă organizațiile naționale patronale și sindicale, precum și societatea civilă, care are un rol important în eliminarea celor mai grave forme de muncă a copiilor, au fost sau sunt consultate și asociate la elaborarea și aplicarea măsurilor incluse în program;
- Verificați dacă responsabilitatea elaborării și aplicării măsurilor a fost descentralizată către autoritățile locale, organizațiile patronale și sindicale;
- Asigurați-vă că principalele dispoziții ale programului și mai ales măsurile, scopurile și obiectivele, precum și termenele de realizare sunt larg mediatizate.

Încredințați-vă că programul național de eliminare a celor mai grave forme de muncă a copiilor conține măsuri coordonate, eficiente și însoțite de termene în vederea:

- prevenirii recrutării copiilor în cele mai grave forme de muncă;
- oferirii unei asistențe directe pentru retragerea copiilor din cele mai grave forme de muncă, readaptarea și reintegrarea lor socială;
- garantării accesului la educație gratuită și la formare profesională a tuturor copiilor scoși din cele mai grave forme de muncă;
- identificării și contactării copiilor expuși;
- luării în considerație a situației speciale a fetelor.

Încredințați-vă că pentru fiecare măsură din program:

- s-au fixat obiective precise și realiste;
- termenele pentru realizare sunt realiste și pot fi respectate;
- dispozițiile prevăd consultarea copiilor și părinților care sunt principalii beneficiari ale acestor măsuri, ca și a comunităților din care fac parte.

Verificați dacă OIM a contribuit cu sfaturi sau asistență la pregătirea și aplicarea programului național sau la una din etape.

Dacă nu sunteți satisfăcuți sau aveți îndoieli în legătură cu informațiile primite ca răspuns la întrebările de mai sus sau orice alt aspect care interesează programul național de eliminare a celor mai grave forme de muncă a copiilor:

- Insistați asupra unei dezbateri parlamentare cu acest subiect;
- Cereți să se organizeze întâlniri publice;
- Mobilizați opinia publică;
- Cereți avizul unui reprezentant local al OIM.

Controlul și evaluarea progreselor realizate în domeniul eliminării celor mai grave forme de muncă ale copilului

De ce?

Responsabilii politici naționali și ansamblul celor interesați trebuie informați în legătură cu evoluția situației, pentru a putea măsura eficiența programelor de eradicare a celor mai grave forme de muncă a copiilor:

- situația se ameliorează sau se înrăutățește?
- numărul de copii utilizați în cele mai grave forme de muncă ale copiilor crește sau scade?
- situația variază în funcție de regiuni geografice sau sectoare?
- termenele pentru realizarea anumitor obiective și mai ales obiectivul fundamental legat de eradicarea celor mai grave forme de muncă a copiilor sunt respectate: la nivel național, în anumite regiuni sau deloc?
- dificultățile întâlnite sunt trecătoare sau durabile?
- la ce nivel trebuie acționat: național, regional sau local?

Responsabilii politici trebuie să dispună de informații de acest tip pentru a putea aplica măsuri corectoare, atunci când este cazul, și pentru a alege măsurile necesare. Trebuie, de asemenea, să se instituie mecanisme de urmărire a situației celor mai grave forme de muncă a copilului și să se controleze eficiența politicilor și programelor naționale.

Cum ?

Într-un prim moment, trebuie să dispuneți de informații fiabile asupra amplitudinii și naturii problemelor puse de muncă copiilor într-o țară, și mai ales asupra următoarelor aspecte:

Întrebări cheie

- Care și câți sunt copiii care muncesc la nivel național și în diferitele regiuni geografice?
- Câți dintre ei sunt angajați în cele mai grave forme de muncă ale copiilor?
- La ce vârstă au început să lucreze?
- De ce lucrează?
- În ce sectoare lucrează?
- Care sunt sarcinile lor?
- Care sunt condițiile de muncă și la ce tipuri de exploatare și maltratări sunt expuși?
- Sunt școlarizați? Dacă nu, din ce cauză?
- Cine sunt patronii lor? De ce angajează copii? Cum îi tratează?
- Câți copii sunt angajați cu normă întreagă în cadrul familial: în cadrul întreprinderilor familiale sau activități domestice?
- Copiii trăiesc departe de părinții lor?
- Ce sentimente au părinții față de copiii lor care lucrează?
- Cum percep copiii munca, familia și patronul lor?

Este foarte dificil să se adune date complete și fiabile asupra acestui tip de întrebări. Lipsa informațiilor face mai greu de înțeles problema și nu înlesnește alegerea priorităților și a obiectivelor la elaborarea, urmărirea și evaluarea programelor. Colectarea și analiza informațiilor trebuie să fie integrată în toate programele de eliminare a celor mai grave forme de muncă a copiilor.

Informațiile obținute trebuie să fie analizate de servicii competente, cum ar fi: birourile naționale de statistică, celula centrală care se ocupă de problema muncii copiilor și/sau orice departament guvernamental abilitat să elaboreze și controleze programele naționale de eliminare a celor mai grave forme de muncă a copilului. Aceste analize vor fi puse atât la dispoziția tuturor participanților la aceste programe la nivel național cât și publicului, în general.

Informațiile și analizele trebuie să servească ca bază a unei dezbateri avizate asupra eficienței politicilor și programelor existente și asupra măsurilor corectoare susceptibile să fie aplicate. Ar putea fi creat un comitet independent care să reunească persoanele publice importante, însărcinate cu evaluarea progreselor realizate și care să facă presiuni asupra guvernului pentru luarea măsurilor în vederea luptei împotriva celor mai grave forme de muncă a copilului.

Programul de informare statistică și de urmărire referitor la munca copiilor (OIM)

În cadrul programului său internațional pentru abolirea muncii copiilor (IPEC), OIM a pus la punct o metodologie în vederea colectării de date cantitative și calitative asupra muncii copiilor. Acest instrument este complet și produce statistici comparabile la nivel internațional. Această metodologie (SIMPOC) ajută țările să adune acest tip de informații prin intermediul mai multor surse:

- anchete prin sondaj în familii;
- anchete în întreprinderi cunoscute sau suspectate că folosesc copii;
- anchete în rândul copiilor străzii.

SIMPOC are ca obiectiv întărirea capacității birourilor naționale de statistică și a ministerelor muncii de a aduna date prin intermediul tehnicilor de anchetă care apoi, urmează să fie analizate. Scopul este integrarea informațiilor statistice în programele statistice naționale normale.

OIM și UNICEF au creat o metodologie de evaluare rapidă pentru a răspunde necesității de informare operativă asupra celor mai grave forme de muncă a copilului, având în vedere că aceasta este, în majoritate, clandestină și ilegală, scăpând anchetelor curente. Această metodologie trebuie să găsească un echilibru rezonabil între precizia statistică și colectarea subiectivă a datelor. Aceste evaluări nu au valoare științifică, însă și-au dovedit eficacitatea în producerea de informații utile activităților de sensibilizare, precum și în elaborarea programelor naționale de luptă împotriva celor mai grave forme de muncă a copilului.

Care este rolul parlamentarilor?

În calitatea lor de personaje politice cheie, care exercită un rol de control al politicilor guvernamentale, parlamentarii sunt cu siguranță interesați să se asigure de punerea în funcțiune a unui sistem eficient de colectare a informațiilor și a unui mecanism de control al aplicării politicilor și programelor.

În calitate de legiuitori, ei pot să se asigure că oficiul național de statistică sau orice alt organism central competent, cu autoritatea necesară pentru a colecta datele legate de munca copiilor, are sarcini clar stabilite și că informațiile pe care le transmite pot fi utilizate la urmărirea situației muncii copiilor. Ei pot insista ca informațiile și analizele privind evoluția situației să fie larg mediatizate.

De asemenea, parlamentarii pot să se asigure că Parlamentul este în măsură să examineze regulat evoluția situației copiilor muncitori și progresele realizate în aplicarea programului național de eradicare a celor mai grave forme de muncă a copilului. Ei pot încuraja organizarea de dezbateri publice cu acest subiect.

"Toți membrii trebuie, după consultări cu organizațiile patronale și sindicale să stabilească sau să desemneze mecanismele adecvate supravegherii aplicării dispozițiilor prezentei convenții"

Articolul 5 al Convenției nr. 182 a OIM

Procedurile speciale ale Națiunilor Unite asupra drepturilor omului referitoare la cele mai grave forme de muncă ale copilului

Comisia drepturilor omului, care este un organism politic, a creat mai multe mecanisme care au ca mandat examinarea problemelor și situației drepturilor omului. Aceste proceduri pot, de asemenea, să servească controlului acțiunilor întreprinse împotriva celor mai grave forme de muncă a copilului:

- raportorul special asupra vânzării copiilor, prostituției și pornografiei infantile;
- raportorul special asupra dreptului la educație;
- raportorul special însărcinat cu problema violenței asupra femeilor incluzând cauzele și consecințele;
- raportorul special al secretarului general însărcinat cu studiul impactului conflictelor militare asupra copiilor;
- raportorul special asupra torturii;
- grupul de lucru asupra disparițiilor.

Cum pot utiliza parlamentarii aceste proceduri speciale?

- Informațiile sau plângerile referitoare la cele mai grave forme de muncă a copilului pot fi supuse uneia din procedurile de mai sus.
- Parlamentarii pot cere folosirea uneia sau mai multor proceduri în cazul celor mai grave forme de muncă a copilului.
- Parlamentarii pot încuraja Guvernul să coopereze, cu proceduri speciale (de exemplu acceptând vizite pe teren) și să reacționeze favorabil la cererea de informații sau la apelurile urgente care rezulta din procedurile speciale.

Cum să acționăm?

Verificați dacă oficiul național de statistică sau alt organism guvernamental adună informații asupra muncii copiilor și în special asupra celor mai grave forme de muncă a copiilor.

Dacă nu există nici un efort sistematic de informare și analiză a informațiilor asupra acestui subiect:

- Sustineți că informații fiabile asupra amplitudinii și naturii copiilor sunt esențiale pentru a elabora și urmări un program de combatere a celor mai grave forme de muncă a copiilor;
- Sustineți că întărirea capacităților oficiului național de statistică sau ale altor instituții competente de a colecta și analiza informații într-un mod regulat este esențială;
- Sugerați că trebuie solicitată asistență OIM pentru dezvoltarea unei metodologii de colectare și analiză a informațiilor asupra acestui subiect pentru a întări capacitatea serviciilor guvernamentale de a acționa în acest sens.

Dacă organismele publice competente au făcut eforturi în acest sens:

- Asigurați-vă că informațiile culese sunt fiabile și complete pentru a constitui o bază solidă la elaborarea și controlul programelor de eliminare a celor mai grave forme de muncă a copiilor;
- Asigurați-vă că agenția guvernamentală abilitată să elaboreze și controleze programele a fost asociată dezvoltării metodologiei de colectare și analiză a informațiilor, inclusiv a anchetelor realizate prin sondaj;
- Verificați că obligația de a prezenta situații impusă școlilor, întreprinderilor, agențiilor de executare a legii și a altor organe este clar stipulată în legislație și reglementări;
- Asigurați-vă ca organele locale, publice și private participă la acest efort și la identificarea locurilor care recurg la mânia de lucru infantilă;
- Sustineți că datele adunate și analizate trebuie să fie la dispoziția tuturor organelor publice și private asociate eforturilor și programelor privind eliminarea celor mai grave forme de muncă a copiilor, precum și a publicului.

Sugerați crearea unui organism reprezentativ de nivel înalt care să urmărească problema muncii copiilor și să controleze progresele punerii în aplicare a programelor naționale. Un asemenea organism ar putea fi:

- Un comitet parlamentar permanent;
- Un comitet național care să regrupeze personalități politice, membrii ai parlamentului reprezentanți ai patronatului, sindicatelor, societății civile;
- Un comitet național al drepturilor omului;
- Un "ombudsman" sau o instituție națională independentă, cu un mandat special privind munca copiilor sau drepturilor copiilor în general.

Insistați asupra faptului că Parlamentul trebuie să dezbată periodic situația muncii copiilor, să examineze eficiența programelor și, dacă este necesar, să decidă asupra măsurilor care să îi întărească eficacitatea.

Furnizarea resurselor umane și financiare indispensabile eliminării celor mai grave forme de muncă ale copiilor

De ce?

Întrebarea 5 și Măsura 3 au furnizat câteva indicații asupra tipurilor de programe care pot fi aplicate. Desigur, conținutul programelor variază de la o țară la alta. Este însă evident că ele vor necesita o investiție substanțială de resurse într-un număr mare de domenii (aplicarea legii, educație, sănătate publică și mai ales servicii sociale), dacă se dorește, în mod real, eliminarea celor mai grave forme de muncă a copiilor într-o perioadă de timp relativ scurtă.

Sursele neguvernamentale și programele de ajutor economic internaționale pot acoperi, până la un anumit punct, o parte din fonduri. Dar guvernul trebuie să dea exemplu și să finanțeze din fonduri publice o mare parte din sumele necesare. Cu toate acestea finanțarea din surse neguvernamentale private și de la donatori internaționali va fi cu atât mai importantă cu cât guvernul își va exprima hotărârea de a aplica programme, alocând fonduri substanțiale din bugetul național. Pentru motivele enunțate până acum, investițiile în programele de eradicare a celor mai grave forme de muncă ale copiilor trebuie considerate ca investiții în favoarea dezvoltării naționale.

Disponibilitatea resurselor umane (cadre didactice, formate și motivate, juriști, personal însărcinat cu respectarea legii, funcționarii publici, lucrători sociali, statisticieni, etc) este la fel de importantă ca mobilizarea de resurse financiare. O parte importantă a bugetului alocat va servi la formarea personalului în diferite domenii și discipline.

Cum?

Finanțarea necesară trebuie specificată încă de la formularea programelor de acțiune pentru eradicarea celor mai grave forme de muncă ale copiilor. Ea va trebui să fie clară în privința aspectelor prezentate mai jos.

Repartizarea resurselor

Procesul de elaborare a programului trebuie să asigure sprijinul reciproc între diferitele forme de acțiune într-un mod planificat, coerent și rentabil. Astfel, dacă ansamblul bugetului este consacrat întăririi agențiilor de execuție și instituțiilor judiciare în vederea scoaterii copiilor din cele mai grave forme de muncă, operația are puține șanse de a fi rentabilă și riscă să ducă copiii sustrași exploatării spre forme de supunere și mai periculoase și abuzive; în consecință va fi și mai greu și periculos de a recupera acești copii, dacă nu vor fi alocate fonduri mai importante:

- Readaptării copiilor;
- Sustinerii financiare a copiilor și părinților;
- Construirii de școli;
- Formării unui număr mai mare de cadre didactice.

În general, prevenirea poate fi mijlocul cel mai rentabil. Toate acțiunile care vizează convingerea copiilor în legătură cu beneficiile școlarizării și oferirea de alternative părinților, care să includă subvenții și programe generatoare de venituri, se pot dovedi mai puțin costisitoare pe termen lung, mai puțin traumatice pentru copii. Nu trebuie neglijat acest tip de măsuri care sunt de asemenea esențiale (retragerea din muncă, readaptarea și reinsertia). Dar, de la început, trebuie acordată atenție prevenirii, pentru a reduce numărul de copii angajați în cele mai grave forme de muncă.

Prioritățile

Independent de voința și angajamentul puterilor publice, resursele disponibile sunt în general limitate și ele trebuie reorientate spre domenii unde nevoile sunt mai mari. Copiii din anumite regiuni geografice pot fi mai expuși riscului și necesită investiții mai importante.

Surse de finanțare

Sursele provin din fonduri publice, donații private, de la organizații caritabile, donatori străini sau organizații internaționale?

Atunci când provin din fonduri publice, sursele sunt prelevate din bugetul existent sau trebuie votate fonduri suplimentare? Dacă resursele sunt furnizate de organisme neguvernamentale sau străine, ce garanții există pentru disponibilitatea lor?

În cursul urmăririi regulate a punerii în aplicare a programelor naționale (vezi Măsura 4), principalele puncte de verificat sunt:

- Fondurile prevăzute au fost în mod real alocate?
- Au fost utilizate efectiv și eficient?
- Obiectivele și rezultatele prevăzute sunt sau vor fi realizate?

Conform acestei evaluări, trebuie prevăzute măsurile corectoare, în ceea ce privește finanțarea, mai ales:

- Noi capitaluri pentru o anumită activitate (dacă fondurile au fost sub-evaluate sau fondurile neguvernamentale prevăzute nu au fost primite);
- Retragera de fonduri pentru o activitate (prin lipsa de impact sau eficacitate);
- O restrângere a cheltuielilor (urmarea utilizării ineficiente).

Care este rolul parlamentarilor?

Parlamentarii trebuie să joace un rol cheie în atribuirea și dimensionarea fondurilor publice alocate. În momentul examinării unui program național de eradicare a celor mai grave forme de muncă a copiilor, sau la examinarea bugetului național, ei trebuie să țină cont de următoarele puncte:

- Fondurile propuse pentru programe trebuie să fie la înălțimea obiectivelor fixate;
- Sumele trebuie repartizate echilibrat între diferitele componente ale programului;
- Deoarece orice program pentru eliminarea celor mai grave forme de muncă a copiilor reprezintă un modul transversal comun bugetului unui număr mare de ministere, trebuie evitată dublarea între ministere; este mai bine să se prevadă un departament central cu fonduri suficiente pentru a urmări dezvoltarea și aplicarea programului.

Garanți ai interesului public, parlamentarii trebuie să se asigure că fondurile publice sunt utilizate rentabil. Ei nu pot măsura fiecare cheltuială, dar trebuie să se asigure că sunt instaurate mecanisme de control și că performanțele programelor naționale de eradicare a celor mai grave forme de muncă a copiilor sunt în mod constant supuse unui examen public minuțios.

Parlamentarii au un control mai puțin direct asupra fondurilor nebugetare, dar pot utiliza influența lor pentru a avea relații strânse în vederea participării active cu contribuții financiare sau de altă natură la programul național (organizații patronale, sindicale, organizații caritabile etc).

Cum trebuie acționat?

Asigurați-vă că la examinarea bugetului național în fața parlamentului, programele naționale de eliminare a celor mai grave forme de muncă a copiilor beneficiază de fonduri suficiente pentru a le permite să-și realizeze obiectivele fixate. Dacă nu sunteți satisfăcuți de fondurile acordate, cereți suplimentări în favoarea programului, fie crescând nivelul bugetului, fie scăzând cheltuielile pentru componente

care nu au legătură cu munca copiilor și care vi se par că au o prioritate mai mică. La examinarea minuțioasă a bugetului programului, verificați că repartiția fondurilor urmează un principiu de echilibru, mai ales:

- între diferitele *ministere și ramuri ale guvernului*;
- între *guvernul central și administrațiile locale*;
- între *regiuni*: fondurile sunt proporțional mai mari pentru regiunile unde copiii sunt mai expuși;
- între *diferitele componente ale programului*, cum ar fi executarea legii și administrarea justiției, retragerea copiilor din cele mai grave forme de muncă, readaptarea și reinsertia copiilor în societate, întărirea și îmbunătățirea sistemului educativ, subvenții, servicii de protecție sociale. Accentul este pus suficient pe *măsurile de prevenire*?
- Intre diferite *linii bugetare*: în cadrul bugetului pentru educație se pune destul accent pe recrutarea și formarea de cadre didactice competente, pe revizuirea programelor învățământului primar astfel încât să răspundă mai bine nevoilor copiilor, să ofere copiilor cărți școlare și prânzuri gratuite? Sumele alocate salariilor cadrelor didactice sunt suficiente și plătite regulat? Acești factori sunt esențiali pentru motivarea cadrelor didactice și legați direct de calitatea educației oferite;

Determinați dacă fondurile alocate personalului sunt suficiente (cadre didactice, personal judiciar, forțe de poliție, inspectorii muncii, lucrători sociali), astfel încât personalul să beneficieze de o formare și de o sensibilizare asupra modului de elaborare și tratare a problemei copiilor care muncesc și a familiilor lor.

Asigurați-vă că există un sistem adecvat de control financiar și de evaluare a programului:

- Faceți presiuni, dacă este necesar, pentru crearea unui mecanism care să garanteze utilizarea fondurilor publice cu un maxim de eficiență și rentabilitate, conform obiectivelor fixate și, dacă este necesar, luarea unor măsuri corective care să includă și alocarea de noi fonduri;
- Asigurați-vă că activitățile finanțate din fondurile publice nu dublează, ci completează activitățile realizate de ONG-uri și de alte organizații ale societății civile;
- Faceți presiuni să se organizeze o dezbatere regulată în parlament a progreselor realizate în aplicarea programului.

Folosiți-vă influența pe lângă organizațiile neguvernamentale pentru a le convinge să participe și să susțină programul național și să-și coordoneze activitățile realizate în favoarea copiilor care muncesc cu cele ale puterilor publice.

Mobilizarea opiniei publice și crearea de alianțe în vederea eradicării celor mai grave forme de muncă a copiilor

De ce?

Fără o vastă susținere populară și angajarea principalelor autorități politice, economice și sociale, acțiunea angajată de puterile publice în favoarea eradicării celor mai grave forme de muncă a copiilor va avea un impact limitat. În numeroase țări, mobilizarea unei asemenea susțineri este o luptă perpetuă. O mare parte a opiniei publice trebuie convinsă:

- de riscurile pe care le reprezintă exploatarea copiilor pe piața muncii, câteodată în forme periculoase și abuzive de muncă, având în vedere că tradiția a încurajat munca copilului și că familiile și copiii sunt convinși de necesitatea muncii copilului;
- de faptul că lucrurile se pot schimba. Chiar atunci când condițiile de muncă sunt insalubre, periculoase și inumane, acestea apar ca singura alternativă de supraviețuire pentru copii și familiile lor.

Nici o acțiune nu poate fi întreprinsă cu succes atâta timp cât aceste prejudecăți continuă să existe. Trebuie început așadar prin mobilizarea opiniei publice și crearea unei alianțe largi a forțelor societății în cadrul luptei pentru combaterea celor mai grave forme de muncă a copiilor.

Cum?

Dezvoltarea unei strategii de comunicare.

Mobilizarea opiniei publice trebuie să se sprijine pe o strategie de comunicare vizând convingerea tuturor părților sociale ca:

- Utilizarea copiilor în cele mai grave forme de muncă îi expune unor riscuri grave și la maltratări intolerabile și că exploatarea este condamnabilă moral și constituie o crimă pedepsită de lege;
- Aceste forme de muncă a copiilor constituie o violare a drepturilor omului, condamnată de comunitatea internațională și care strică imaginea țării pe scena internațională;
- Aceste forme de muncă nu trebuie tolerate sub pretextul că au existat întotdeauna;
- Expunerea copiilor de la vârste fragede la acest tip de practici inumane condamnă copiii, familiile și descendența lor la sărăcie și excluziune socială;
- Comunitățile și țările care tolerează formele inumane de muncă a copiilor nu au nici un viitor; dezvoltarea și prosperitatea viitoare depind de modul în care sunt tratați copiii și de posibilitățile pe care le oferă acestora pentru a deveni adulți sănătoși și productivi;
- Este posibil să se pună capăt celor mai grave forme de muncă a copiilor (și a tuturor formelor de muncă a copilului) fără să privăm copiii din medii defavorizate și familiile acestora de mijloace de subsistență;
- Nu există nici un argument economic care să justifice existența celor mai grave forme de muncă ale copiilor. Întreprinderile care nu recurg la mâna de lucru infantilă rămân competitive pe piețele naționale și internaționale;
- Programele axate pe școlarizarea și retragerea copiilor din formele grave de munca constituie o investiție pentru viitor;
- Consumatorii trebuie să ceară ca bunurile de consum să nu fie produse de copiii în condiții periculoase sau abuzive (aceste presiuni trebuie încurajate);
- Acțiunea trebuie începută de astăzi; nu mai poate fi amânată și cere cooperarea și solidaritatea tuturor.

Aceste mesaje trebuie mediatizate în toate regiunile și către întreaga populație. Difuzarea lor nu revine numai ministerelor, funcționarilor și politicienilor, ci și patronilor, sindicatelor și ONG-urilor. Impactul asupra opiniei publice va fi cu atât mai important cu cât opiniile politice, economice și sociale reprezentate în campanie vor fi mai vaste.

Crearea unei vaste coaliții

Crearea unei vaste coaliții care să reunească diverse grupuri de interese este cheia succesului. În vederea obținerii sprijinului acestora și cooperării, puterea publică trebuie să le consulte și să le asocieze la planificarea și aplicarea acțiunilor și să le facă să participe din plin la programele de eliminare a celor mai grave forme de muncă a copiilor. Programele puse în aplicare de un grup de birocrați care trăiesc în capitală, fără înțelegerea și cunoașterea realităților locale o să aibă puține șanse de a obține susținerea și cooperarea populației în ansamblu.

Care este rolul parlamentarilor?

Ca reprezentanți ai poporului, parlamentarii trebuie să fie atenți și să înțeleagă preocupările indivizilor. Ei sunt suficient de bine plasați pentru a cunoaște, de exemplu, cauzele care îi determină pe părinți să-i trimită pe copii la muncă, explicând incapacitatea sistemului educativ de a păstra copiii la școală și stimulând patronii să recruteze copii. În același timp, parlamentarii trebuie să aibă în permanență în minte interesul public și să încerce să promoveze dezvoltarea și bunăstarea țării pe termen lung. Ei sunt lideri de opinie și, în această calitate, pot juca un rol de prim rang în sensibilizarea opiniei publice cu privire la necesitatea luptei împotriva celor mai grave forme de exploatare a copiilor și de promovare a drepturilor copiilor. Ei cunosc atât argumentele cât și politicile și programele susceptibile de a învinge reticențele existente în abolirea celor mai grave forme de muncă a copiilor.

În calitate de membri ai parlamentului internațional, ei trebuie să găsească susținere la diferite partide politice, în cadrul unei campanii vaste de stopare a celor mai grave forme de maltratare și exploatare a copiilor și să facă presiuni asupra guvernului pentru a acționa. Ei pot promova crearea unui comitet național privind muncii copiilor și/sau alianțe între diferite partide politice, pentru a apela în permanență la atenția parlamentului, guvernului și opiniei publice în ceea ce privește problemele specifice ale muncii copiilor. În calitate de persoane publice influente, parlamentarii pot mobiliza sprijinul și participarea grupurilor de interese (patronat, syndicate, Ong-uri), în cadrul campaniilor de eradicare a celor mai grave forme de muncă a copiilor.

"Conferința condamnă energic recrutarea și înrolarea copiilor în forțe armate sau grupuri armate...care constituie o violare a drepturilor fundamentale ale omului..."

Uniunea interparlamentară, a-96-a conferință, septembrie 1996

Mobilizarea socială a parlamentarilor

Recomandarea 1336 (1997) referitoare la prioritatea luptei împotriva exploatării copiilor, adoptată de Adunarea Parlamentară a Consiliului Europei la 26.06.1997 (extrase)

(...)

2. Diferitele forme de muncă a copiilor acoperă un spectru mergând de la activități benefice pentru sănătatea și dezvoltarea lor până la exploatarea calificată. Trebuie pus capăt imediat formelor cele mai intolerabile de muncă a copiilor - sclavie și practici asimilate sclaviei, munca forțată sau obligatorie, folosirea copiilor pentru prostituție și trafic de stupefiante și folosirea lor în orice tip de muncă nocivă sănătății, securității și moralității lor. Fetele trebuie să beneficieze de o protecție specială, iar munca copiilor de vârste mici trebuie să fie complet interzisă.

(...)

4. Educația joacă un rol important în prevenirea muncii copiilor. Inaccesibilitatea sau inadecvarea instruirii poate împinge copiii pe piața muncii. Invers, dacă formele de învățământ permit însușirea de competențe care să fie utilizate ulterior, copiii vor fi încurajați să rămână la școală, reducând astfel cele mai grave forme de exploatare. În ciuda tuturor dificultăților, numeroși copii combină școala cu munca. Pentru acești copii care muncesc trebuie asigurată o formă de învățământ adecvată și suplă. Toți copiii trebuie să beneficieze de o educație gratuită și adecvată, care mai târziu le va permite accesul la o muncă productivă.

(...)

8. Munca copiilor în Europa este o problemă insuficient studiată. O primă etapă o constituie definirea corectă a problemelor prioritare privind munca copiilor în fiecare țară europeană și identificarea, printr-o evaluare adecvată, a sectoarelor prioritare de acțiune. OIM oferă o metodologie care permite realizarea rapidă a acestei evaluări care ar putea constitui prima etapă a componentei "munca copiilor" a strategiilor europene pentru copii.

(...)

14. În consecință, Adunarea recomandă comitetului de miniștri să lanseze un apel către fiecare stat membru pentru o luptă hotărâtă împotriva exploatării economice a copiilor în Europa.

- prin adoptarea unei politici naționale clare, în acest scop, și a unui program de acțiune cu termene clare, coerente și coordonate, interdisciplinare și preventive, precum și alocarea de resurse suficiente.
- printr-o dezvoltare sistematică a cercetării vizând realizarea unor planuri de acțiune în toate domeniile muncii copiilor;
- prin revizuirea legislației naționale, pentru a îmbunătăți situația copiilor și în special pentru a răspunde normelor sociale stabilite de Consiliu European, de Convenția Națiunilor Unite asupra Drepturilor Copiilor și de Convențiile OIM, în special convenția asupra vârstei minime pentru muncă;
- prin ameliorarea eficienței serviciilor de inspecție a muncii și inspecției școlare;
- printr-o implicare mai strânsă și consultarea tuturor partenerilor interesați, sindicate, patronate, ong-uri, copiii înșiși și părinții lor;
- prin sensibilizarea societății asupra consecințelor muncii precoc și prin educarea consumatorilor pentru luarea în considerare a drepturilor fundamentale ale muncii în momentul cumpărării bunurilor.

15. Adunarea invită comitetul de miniștri să-și demonstreze, la nivel european, voința politică de a lupta împotriva exploatării copiilor:

- acordând, în cadrul strategiei europene pentru copii, prioritate:
 - a) evaluării în fiecare stat membru a mîinii de lucru infantile, pentru a identifica formele cele mai intolerabile, a le analiza cauzele și a formula propuneri pentru cele mai bune forme de luptă contra acestor forme de exploatare;
 - b) definirii unei politici europene globale asupra muncii copiilor, ținând cont de normele sociale ale Consiliului European în cooperare cu OIM, UNICEF, Ong-uri și parteneri sociali și în consultare cu copiii care muncesc, în așa fel încât punctul lor de vedere să fie luat în considerație;
- dezvoltând programe de cooperare și de asistență tehnică, mai ales pentru statele din Europa Centrală și de Est pentru a pune în aplicare, a îmbunătăți legislațiile naționale și a organiza și întări sistemul de inspecție a muncii;
- cerând, în mod regulat, statelor membre să-și revizuiască legislația pentru a putea ratifica Carta socială europeană și a Cartei sociale revizuită a Consiliului European, a Protocolului adițional care prevede un sistem de reclamații colective ce va da dreptul organizațiilor neguvernamentale și asociațiilor pentru protecția copiilor de a depune plângere în cazul nerespectării obligațiilor.

Rezoluția adoptată de a 98-a Conferință Parlamentară (Cairo sept.97), munca și mondializarea - (extrase)

Conferința Parlamentară,

(...)

Munca copiilor

20. invită statele membre să recunoască drepturile copiilor, fete și băieți, de a primi o educație de bază, de a nu fi forțați la nici o muncă riscantă sau în stare să le compromită educația, pentru a le respecta dezvoltarea și a le crește șansele pentru o muncă decentă la vârsta adultă; aceasta va fi profitabilă pentru ei și, în timp, economiilor naționale;

21. invită statele membre să reducă munca copiilor prin strategii de dezvoltare în domeniile cele mai diverse și prevăzând învățământ primar obligatoriu pentru băieți și fete, investiții importante în învățământ, o largă participare a femeilor la dezvoltarea economică, crearea altor surse de venit prin dezvoltarea sectorului privat. În același timp, trebuie să se asigure un rol crescut societății civile și autorităților locale pentru a putea oferi soluții viabile familiilor sărace a căror supraviețuire depinde de munca copiilor.

22. recomandă să fie adoptate cât mai rapid, cel puțin în țările reprezentate în Uniunea Interparlamentară, legi care interzic, sub toate formele, răpirea, exploatarea și expunerea copiilor la munci periculoase și care îi protejează pe aceștia în special împotriva exploatarei sexuale, a muncii forțată sau a formelor de sclavie;

23. invită statele să ofere o mai largă protecție juridică copiilor, adoptând legi care să fie conforme cu spiritul și litera Convenției ONU asupra drepturilor copilului și convențiilor OIM. Trebuie să vegheze la înregistrarea tuturor copiilor la naștere (art.7 al Convenției), pentru a-și putea exercita drepturile lor de copii, astfel încât patronii și inspectorii muncii să nu le mai poată ignora vârsta.

Rezoluția privind necesitatea eliminării tuturor formelor comerciale de exploatare sexuală a copiilor și instaurarea de legi uniforme pentru proscrierea acestor violări intolerabile ale drepturilor omului și copilului. (extrase)

A 98-a Conferință interparlamentară:

Preocupată de faptul că drepturile omului și a numeroși copii continuă să fie violate peste tot în lume prin supunerea copiilor la muncă, prin trafic și exploatare sexuală și prin sărăcie, (...)

- recomandă tuturor țărilor să aloce fonduri suficiente campaniilor de prevenire și educare vizând combaterea prostituției și exploatarei sexuale ale copilului;
- roagă insistent toate țările să adopte o legislație pentru a proteja copiii și a interzice exploatarea sexuală cu scopuri comerciale sau să întărească textele în vigoare, să vizeze în particular clienții sau intermediarii în prostituția, traficul și pornografia infantilă, inclusiv difuzarea prin mijloace electronice (internet);
- recomandă tuturor țărilor să creeze rețele de cooperare între polițiile naționale sau să întărească cooperarea existentă, pentru a face față caracterului din ce în ce mai transnațional al exploatarei sexuale a copiilor în scopuri comerciale.

Cum să acționăm?

Insistați pe lângă conducătorii partidului dumneavoastră și membrilor altor partide să formeze o alianță în cadrul parlamentului, în vederea susținerii luptei împotriva celor mai grave forme de muncă ale copilului, pentru a:

- a suscita o dezbatere în fața parlamentului;
- a face presiuni asupra guvernului în vederea ratificării convenției nr. 182 OIM, adoptării și aplicării unui program de acțiune;
- a se asigura că programul beneficiază de prioritate și fonduri publice; și
- a se asigura că programul permite atingerea obiectivelor fixate.

Participați la campanii de mobilizare a opiniei publice împotriva celor mai grave forme de muncă a copiilor, incluzând mai ales următoarele puncte:

- Discursuri publice;
- Participare la dezbateri mass-media;
- Participarea și crearea de grupuri sau comitete de lucru asupra muncii copiilor în parlament sau în colaborare cu alte entități.

Participați la eforturile locale de eradicare a celor mai grave forme de muncă a copiilor în circumscripția dumneavoastră sau în alte regiuni ale țării; aceste eforturi pot include:

- programe și proiecte de prevenire a celor mai grave forme de muncă sau de readaptare și reinserție a copiilor scoși din câmpul muncii;
- vizitarea școlilor pentru a susține efortul cadrelor didactice de a convinge copiii și părinții de pericolele muncii copiilor;
- realizarea unor discuții cu agențiile locale însărcinate cu aplicarea legii, în legătură cu eforturilor de identificare a cazurilor grave de exploatare a copiilor și cu piedicile și alte probleme cu care sunt confruntate;
- vizitarea comunităților locale și a familiilor copiilor scoși din cele mai grave forme de muncă a copilului;
- păstrarea contactului cu ONG-urile locale, organizațiile patronale și sindicale care participă activ la lupta contra celor mai grave forme de muncă ale copilului.

Insistați pe lângă organizațiile care nu sunt implicate în acțiune (sindicate, patronate) să susțină și să participe la acțiunile și programele de luptă împotriva celor mai grave forme de muncă a copilului.